

DARBININKAS

LII NR. 70 SECOND-CLASS ANTRADIENIS - TUESDAY, SPALIS - OCTOBER 24, 1967 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 10 CENTŲ

Romoje mirė kun. dr. K. Rėklaitis

Romoje spalio 21 mirė kun. Kazimieras Rėklaitis, MIC, savo 80 metų išvakarėse. Velionis priklausė prie ty-

liųjų ir labai vaisingų darbininkų; paliko labai mielas žmogus visų jį sutikusių atminime. Jo darbų pėdsakai labiausiai paliko Marijonų vienuolijos ribose, bet žymūs taip pat bendroje lietuviškoje kultūroje.

Gimė 1887 spalio 22 Sintautuose. Nuo 1904 iki 13 mokėsi Petrapilio — Mogilevo seminarijoje, Romos Gregorianume, gavo filosofijos ir teologijos daktaro laipsnius, kunigu išventintas 1913. Nuo 1914 profesoriavo Petrapilio kunigų seminarijoje. Ten jis buvo lietuvių katalikų veikėjų centras. Grįžęs 1918 į Lietuvą, įstojo į marijonus Mariampolėje, nuo 1923 Amerikoje redagavo Laivą, dirbo Drauge, karu metu buvo Amerikos marijonų provincionas. Nuo 1947 galutinai pakviestas Romon įvairiom vienuolijos pareigom.

Kun. dr. K. Matulaitis

Pranešimas apie veiksmų konferenciją Washingtone

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo penkiasdešimt metų sukakties konferencija, dalyvaujant Lietuvos diplomatinės tarnybos, VLIK-o, ALTarybos, Lietuvos Laisvės Komiteto, P. L. B-nės ir lietuviškos spaudos atstovams, susirinkusi 1967

m. spalio 21-22 dienomis Washingtone, D.C., apsvarsčiusi Lietuvos nepriklausomybės atstatymo penkiasdešimt metų sukakties programą, bendradarbiavimą Lietuvos laisvinimo uždavinius vykdant ir laisvųjų lietuvių bendravimo su pavergta

tauta klausimus:

1. priėmė Lietuvos nepriklausomybės atstatymo penkiasdešimt metų sukakties manifestą ir paskelbė 1968 — Lietuvos nepriklausomybės atstatymo penkiasdešimt metų sukakties metus — Lietuvos laisvės kovos metais;

2. sutarė vieningai remti jungtinių lėšų telkimo fondą, sudarytą specialiai Lietuvos nepriklausomybės sukakties programai vykdyti;

3. veiksmų bendradarbiavimui stiprinti ir aktualiam laisvinimo klausimui vieningai spręsti bei vykdyti konferencija sutarė bent kartą per metus kvieisti Alto, Bendruomenės, Vliko ir LLK konferencijas ir įpareigoti minėtas institucijas jose dalyvauti: konferenciją kviečia bet kuri minėta institucija, kuri turi bendro nutarimo reikalingų klausimų;

4. didžiai vertinama spaudos vaidmenį Lietuvos laisvės kovai, konferencija pritarė Vliko iniciatyvai įjungti lietuvišką spaudą į veiksmų bendras konferencijas ir kreipti atskirų veiksmų dėmesį į reikalą

kuo glaudžiau bendradarbiauti su spauda ir palengvinti spaudai formuoti viešąją nuomonę Lietuvos interesų linkme;

5. turėdama prieš akis pastatytą laikui sustiprintas sovietų pastangas demonstrovoti okupuotą Lietuvą kaip sovietinę respubliką ir tuo būdu pripratinti viešąją opiniją prie aneksuotos Lietuvos fakto ir įtikinti laisvuosius lietuvius, kad ir "daugiatautėje" Sov. Sąj. lietuvių tauta yra kūrybiškai laisva, konferencija:

a. pabrėžė tautinį susiklausymą laisvųjų lietuvių bendravimo su pavergta tauta klausimais;

b. pripažino klaidinga lietuvišku požiūriu ir Lietuvos bylai žalinga bendravimo praktika, atremtą teigimais, kad esamomis sąlygomis nepriklausomybės siekimas tampa antraeiliumi;

c. pabrėžė, kad tautinė gyvybė ir valstybinė nepriklausomybė yra neišskiriami dalykai;

d. apgailestavo patriotinio ekstremizmo apraiškas, gilinančias nevieningumą, užuot skatinusias vieningo nusistatymo pastangas;

e. pavedė Vlikui konkrečiai išplėtoti 1966 sausio 22 Clevelando konferencijoje sutartus bendravimo principus;

6. konferencija pasiuntė sveikinimo telegramas prezidentui Johnsonui, valstybės sekretoriui Dean Rusk, kitų laisvųjų valstybių vyriausybėms ir įžymiesiems Lietuvos draugams.

DIDŽIOSIOS POLITIKOS MEISTERIAI

Apie vyriausią politikos planuotoją ir prezidento patarėją Walt W. Rostową informuoja Con. Record.

Dr. A. B. dėka, ant mūsų stalo atsirado Congressional Record š.m. spalio 17 dienos. Jame yra atstovo J. R. Rarick pareiškimas, kuriuo jis atsiliepia į anksčiau C. Record išspausdintus laiškus bei protestus dėl pasiūlytos sutarties su Panamos valstybe Panamos kanalo reikalui. Kai kurie laišku autoriai reikalavo paskelbti, kas yra tos sutarties įtaigotojai.

Kas įtaigotojai — valstybės departamentas

Atstovas John R. Rarick, Louisianos demokratas, sako, kad pagal Congr. Record paskutinį dešimtmetį paskelbtus do-

kumentus neginčijamai valstybės departamentas turėjo lemiamos įtakos formuojant appeasementinę politiką, kuri turėjo katastrofiškų padarinių. Ši politika esanti tiesiogiai atsakinga už dabartinę padėtį, kurioje J. V. suverenumas Panamos kanalo zonoje gresia būti panaikintas trim sutartim.

O valstybės departamente — Rostow

"Siekdamas informacijos — sako Rarick — kas tiksliai mūsų vyriausybėje atsakingas dėl mūsų politikos Panamos reikalui, aš radau, kad Walt W. Rostow, dabar prezidento patarėjas valstybės saugumo reikalais, yra to dalyko 'vyriausias architektas.'" Pagal Washington Observer 1967 m. vasario 15, prieš paskiriamas į Baltuosius Rūmus, dr. Rostow buvo politikos planavimo šefas valstybės departamente, pradedant nuo 1961, ir tokiu būdu turėjo įtakos valstybės politikai per eilę metų.

Naujos medžiagos iš Washingtono, D. C., paskelbė 1967 m. spalio 4 St. Louis Globe — Democrat, komentuodamas atsitikimą su Otto F. Otepka, buvusiu aukštu saugumo pareigūnu valstybės departamente. St. Louis Globe Democrat priėmė, kad Rostowas buvo siūlomasis į vyriausybės tarnybą 3 kartus ir tris kartus buvo atmetamas saugumo sumetimais.

Rostowas — Eisenhowerio atmetamas

Atstovas Rarick iš to laikraščio cituoja: "Walt Whitman Rostow, dabar specialus patarėjas prezidentui valstybės saugumo reikalais, buvo tris kartus atmetamas Eisenhowerio vyriausybės dėl galimos saugumo rizikos... Aviacijos departamentas sprendimą dėl Rostowo saugumo padarė laikotarpį prieš 1955, ir valstybės departamentas panašias išvadas padarė 1955 ir 1957 laikotarpį, atmesdami galimybę paimti Rostową didelio slaptumo projektams, kaip tai buvo surašyta Otto F. Otepkos, vyriausio saugumo tarybos valstybės departamente..."

Rostowas — Kennedy paskirtas

Toliau laikraštis kalbama, kad tarp Otepkos ir Kennedy vyriausybės aukštųjų pareigūnų kilo konfliktas dėl Rostowo. 1960 m. gruodžio mėn. — mėnuo po prezidento Kennedy išrinkimo — "Robert Kennedy ir Mr. Rusk norėjo paskirti Rostową aukštom pareigom valstybės departamente, žinodami apie kai kurias saugumo problemas ryšium su anksčiau valstybiniais slaptais projektais. Susitikime su Mr. Kennedy ir Mr. Rusk, kaip Otepka liudijo, jis buvo paklaustas: 'Kokios rūšies saugumo klausimas kliudo Mr. Rostową paskyrimą į valstybės departamentą?'"

Otepka atsakė, kad jam yra pažįstama Rostową byla iki 1955, kada departamentas norėjo paskirti Rostową svarbiausiu asmeniu psichologinio karo projektui... Otepka pateikė apžvalgą valstybės departamentui ir aviacijos departamentui Rostow reikalui. Dėl Otepkos nurodytų bylų to meto valstybės sekretoriaus pavaduotojas Herbert Hoover Jr. nutarė Rostową neskirti psichologinio karo projektui 1955. Panašus sprendimas buvo Roderick O'Connor, saugumo ir konsularinių reikalų biuro administratorius, kada Rostowas buvo pakartotinai siūlomasis į valstybės departamentą tarnybą.

Susitikime su Kennedy ir Rusk 1960 Otepka pasakė, kad jis, gal būt, pareiškė apie Rostową tą pat, ką anksčiau yra pareiškęs aviacijos departamentas ir valstybės departamentas.

Robert Kennedy tada įtūžęs ir pasakė: "Tie aviacijos vyrai tai yra 'Bunch of jerks'". Tada Rostowas buvo priimtas į Baltuosius Rūmus (kur veikia kitokios saugumo taisyklės nei valstybės departamente)... Paskiau Rostowas buvo priimtas ir į valstybės departamentą.

Dėl Rostowo — intrigos prieš Otepka

"Po šio incidento su Rostowu buvo paskirtas į valstybės departamentą John F. Riley, buvęs teisingumo departamento advokatas, ir ėmėsi akcijos "išėsti Otepka", organizuodamas Otepkos telefoninių pasikalbėjimų nusiklausymą ir indamas kitų metodų, kad surastų pagrindą Otepka pašalinti iš jo 19,000 dol. tarnybos. Kai Riley metodai iškilo aikštėn, jis buvo priverstas pasitraukti." Bet pašalintas buvo ir Otepka (tuo pretekstu, kad jis davinėjo senato vidaus saugumo komisijai informacijas. Red.)

Tiek iš C. Record. Iš jo aiškėjo, kad prezidento Eisenhowerio laikais Rostowas buvo saugumo sumetimais nepatikimas; kad prezidentui Kennedy atėjus valdžion tapo patikimas ir pakviestas į Baltuosius Rūmus drauge su Schlesingeriu, Goodwinu, Sorensenu, Salingeriu. Valdžią perėmus prezidentui Johnsonui iš Baltųjų Rūmų dingo visi tie S... ir dar Goodwinas. Pasilikio betgi Rostowas. Net daugiau: kitas Rostowas atsirado valstybės departamente valstybės sekretoriaus padėjėjo pareigose.

Šioje vietoje tinka priminti, kad Americans for Democratic Action susirinkime vienas iš jų, Daniel P. Moynihan, kritikuojantiems LBJ politiką priminė, kad chaos miestuose ir Vietname tai esąs padaras pačių liberalų, esančių valdžioje (N.Y. Post rugsėjo 28).

Faktai dėmesio verti, kas mėgina suprasti Vietnamo ir tiltų politiką.

LBJ neatsilaiko prieš respublikonus

Gallupas rado, kad pagal dabartinę opiniją prez. LBJ negali atsilaukiyti nė prieš vieną iš populiariųjų respublikonų. Geriau laikosi R. Kennedy, bet ir jis nestengia konkuruoti.

Jei konkuruotų LBJ ir Nixonas, tai santykis 49:45 Nixono naudai. Jei LBJ ir Rockefelleris, tai 50:40 Rockefellerio naudai. Jei LBJ ir Romney, tai 48:45 Romney naudai.

Jei Kennedy ir Nixonas, tai

48:47 Nixono naudai. Jei Kennedy ir Rockefelleris, tai 47:46 Rockefellerio naudai. Tikslai Romney prieš Kennedy neatsilaiko.

Šiaip Nixonas pirmoje vietoje eina ir jo populiarumas auga (rugsėjo pradžioj 35, spalio mėn. 40), Rockefelleris (14:18), Reaganas (11:14). Tik Romney krinta (24:13) nuo to laiko, kai pasigarsino, kad jam smagenis išplovė.

Popiežius ir pasauliečių kongresas

Sv. Petro bazilikoje, kur dalyvavo vyskupų sinodo ir pasauliečių kongreso nariai, popiežius Paulius kalbėjo apie Bažnyčios vienybę. Ją, sakė popiežius, sudaro visų tie patys tikslai, bet siejami skirtingom tarnybom. Tie žodžiai aiškina mi kaip nurodymas, kad viena rolė Bažnyčioje yra dvasininkų, kita rolė yra pasauliečių. Popiežius pažymėjo taip pat Bažnyčios autoritetą Dievo žodžiui aiškinti. Tai reiškia pasakymą už bažnytinę autoritetą, prieš kiekvieno subjektyvų tikėjimo tiesų aiškinimą.

Tas popiežiaus išėjimas daros suprantamas, atsižvelgus į kai kuriuos balsus pasauliečių kongrese. Jame Olandijos katalikų tarnautojų sąjungos pirmininkas Kerstiens kalbėjo, kad šiame technologiniame amžiuje, kuriame viskas keičiasi, hierar-

chija nebegali diktuoti kuniigam ir pasauliečiam, vyras ir moterim; kad "Bažnyčioje kaip ir pasaulinėse institucijose, kaip kariuomenėje ir fabrikuose, galutinė atsakomybė sprendimui daryti turi priklausyti asmeniui".

Vyskupų sinodas išrinko 12 asmenų komisiją, kuri paruoštų pranešimą popiežiui dėl tikėjimo doktrinos. Pirmininku išrinktas Jugoslavijos kardinolas 140 balsų. Paskutinis iš komisijos narių išrinktas 69 balsais. Kreipiamas dėmesys, kad Olandijos kardinolas Alfrink tegavo 10 balsų. Olandija yra pasižymėjusi toliausiom reformom.

Lenkijos kardinolas Wyszynskis pasiuntė sinodui telegramą, apgailestaudamas, kad nėra išleistas. Sinodas tos telegramos negavo.

Pasauliečių kongrese iš Lenkijos dalyvavo 24, kiti 6 nebuvo išleisti.

Chicagoje susidarė "konservatyvių katalikų" grupė, apie 500, kurie paskelbė kvietimą neduoti arkivyskupijai aukų, kol bus atšauktas naujasis katekizmas, įvestas arkiv. kard. Cody. Konservatyvieji tą katekizmą vadina "rasistiniu", "socialistiniu".

Gen. Westmoreland metų gale pasitraukęs ir pareigas perduosiąs pavaduotojui gen. Abrams. To labai nori, kaip skelbia N.Y. Post, sekr. McNamara.

Egiptas apkaltino Alžirą, kad pavogęs naujus Migus ir kitas karines medžiagas, kurias Sovietai per Alžirą siuntė Egiptui.

Italijoje paskelbta misijų teritorijom fabriakai.

Veiksmų konferencija Washingtone spalio 21-22. Viršuje prezidentas, žemiau — diplomatai konferencijoje: min. St. Bačkis ir garbės konsulas J. Zmuidzinas. Nuotr. V. Maželio

JAV L. bendruomenės nauja valdyba

Neoficialiu pranešimu, JAV bendruomenės išrinktasis centro valdybos pirmininkas Br. Nainys pristatė tarybai tvirtinti savo naują valdybą. Joje yra šie asmenys: pirmininkas Br. Nainys, vicepirmininkai kun. J. Borevičius ir P. Petrušaitis, sekretorius St. Džiugas, išdinin-

kas Dočkus, švietimo reikalams J. Kavaliūnas, informacija lietuviams A. Santaras, informacija nelietuviams V. Adamkavičius, administratorius ir kultūros tarybos reikalams J. Baužys, Jaunimo reikalams Dalia Tallat Kelpšaitė.

Egiptas nuskandino Izraelio laivą

Egiptas spalio 21 iš Port Said sovietinėm raketom nuskandino Izraelio naikintuvą Elat

— Egipte džiūgavimas dėl atgautos karinės garbės. Nasseris apdovanojo nušovusius Izraelio laivą.

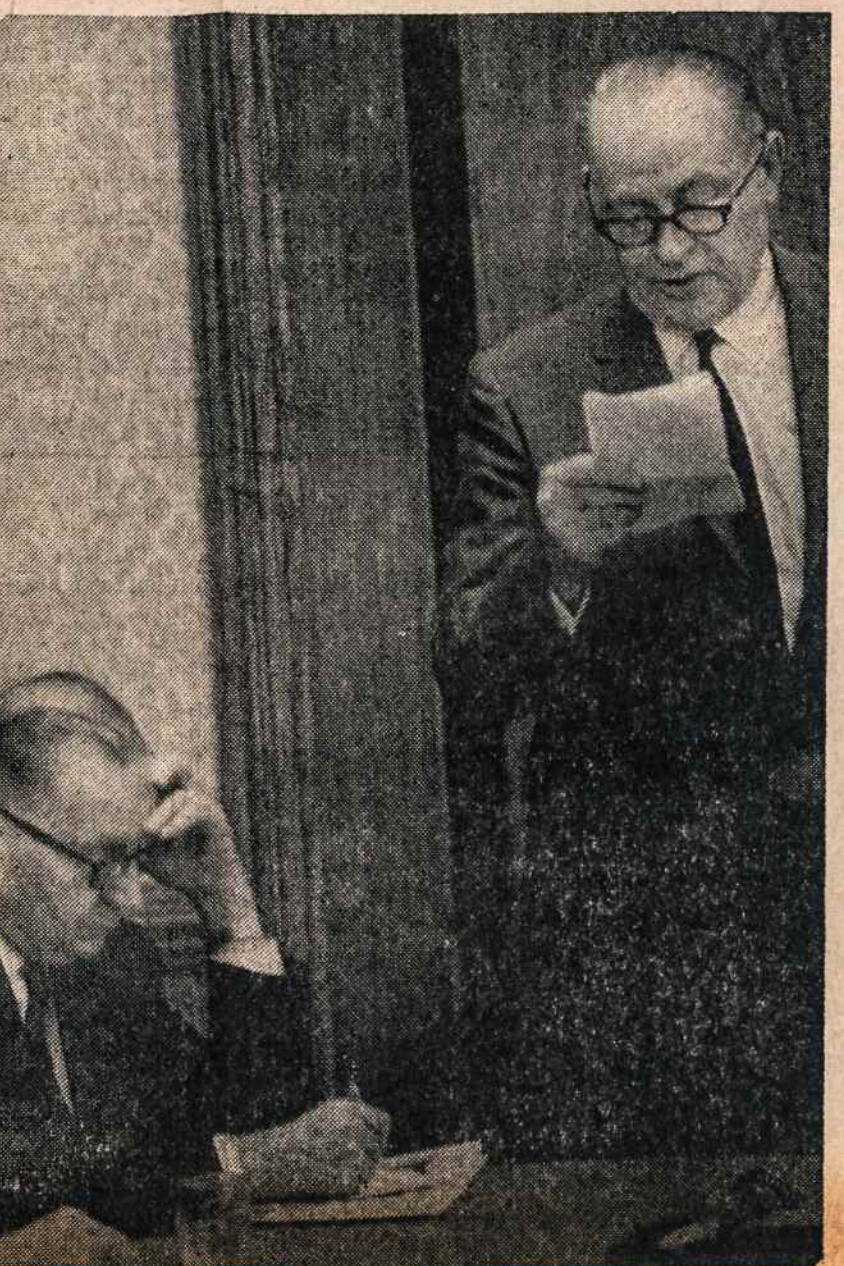
— Senatas 65:10 balsų priėmė biudžetą vidaus saugumo komisijai, nors vyr. teismas jos veikimą suparaliziavo komunistam palankiais sprendimais.

— Prie Negyvosios jūros, šiaurėje, rastas naujas vad. "skrolas" — raštas 26 pėdų ilgio ilgesnis nei bet kuris lig šiol turimas. Pirmasis buvo rastas 1947.

prie Sinajaus pasiausialio šiaurinės dalies. Iš 202 įgulos vyrų 15 žuvo, 26 dingę, tarp išgelbėtų 48 sunkiai sužeisti. Laivą kliudė trys raketos. Egiptas sakosi kliudęs ir antrą laivą. Elath buvo vienas iš dviejų didžiųjų karo laivų, kuriuos Izraelis iš viso turėjo.

— Egėjaus jūroje, prie vakarinės Turkijos, rastas romėnų laivas, nuskendęs prieš 2,000 metų, 300 pėdų gilumoj.

— Valstybės sekr. Rusk patarė Izraelio ministeriui Ebanui nesiimti karinių priemonių prieš Egiptą dėl nuskandinto laivo.

A. Harrimanas: nuo Stalino iki Kosygino

Peluso grūdas:

Look magazinas, populiarus sensacijų siekiančiom informacijom, spalio 3 numerį skyrė Sovietų Sąjungai ("Rusijai šiandien") ryšium su bolševikų revoliucijos sukaktim lapkričio 7. Informacijų tendencija tokia, kokios norėjo bolševikai. Pagal tą Look informaciją sovietiniai piliečiai "jaučiasi saugūs. Jiem neberūpi bėdas, vienišumas ar vargas. Pagal jų supratimą, kas yra laisvė, daugumas jų jaučiasi laisvi". Prie viso to, ką jie turi, "jei dar Sovietų Sąjungoje būtų garbingi demokratiniai rinkimai", būtų viskas jau gerai.

(Tarp iliustracijų keturias iš Lietuvos — trys iš Vilniaus, viena iš Elektrėnų, tik korespondentas, matyt, ruso informuotas, tuos Elektrėnus vadina Elektrostal).

Įvadinę informaciją Look baigia išvada: "Rusai žino daugiau apie mus, negu mes žinome apie juos". Ir dėl to Look ėmėsi informuoti. Tačiau jo informacija patvirtino, kad ir Look mažai žino apie Sovietus ar gal tikriau — nenori žinoti.

Toje šališkoje informacijoje dėmesio vertas W. Averell Harrimano straipsnis "Nuo Stalino iki Kosygino: Mitai ir tikrovė". Dėmesio vertas dėl to, kad Harrimanas buvo Amerikos atstovas Maskvoje 1943-1946, paskiau gaudavo specialias vyriausybės misijas Sovietuose. Harrimanas tebėra ir dabar aktyvioje valstybės departamento tarnyboje kaip valstybės sekretoriaus pavaduotojas. Dėl to jo informacijos įdomios pažinti ne tiek Sovietams, kiek paties Harrimano, o netiesiogiai ir Amerikos vyriausybės politikai tame laikotarpyje nuo Stalino iki Kosygino. Atpasakojam kai kurias jo informacijas.

Sovietų revoliucija ir Amerikos biznis:

Autorius pasakoja domėjėsis Rusijoje įvykdyta bolševikų revoliucija kaip bankininkas.

"Kaip tarptautinis bankininkas, aš buvau suinteresuotas patirti, kokį biznį galima padaryti su naujuoju reikišniu. Dėl to po dvidešimtųjų metų mano firma buvo viena iš tų, kurios davė kreditus prekybai su Rusija finansuoti... Kai Leninas paskelbė savo 'Naująją ekonominę politiką' (NEP), aš prisidėjau prie grupės, kuri gavo koncesiją eksploatuoti mangano klodus Kaukaze, vienus iš turtingiausių visame pasaulyje. Leninas galvojo, kad Sovietų Sąjunga nežino, kaip eksploatuoti. Jis galvojo, kad prisiėmus koncesininkus 20 metų rusai galės išmokyti gamybos metodų ir tuo pat metu turėti naudos iš tų įmonių. Kai valdžią paėmė Stalinas, Lenino politiką atmetė. Stalinas nusprendė, kad Sovietai patys turi plėtoti savo gamybą, tik sam-

Buvusio ir esančio diplomato pasipasakojimai apie Amerikos politiką su Sovietais

dydami užsieninius technikus patarėjus, kol tai bus reikalinga.

"Pirmu kartu aš nuvykau į Sovietų Sąjungą 1926 metų gruodyje, kol mes tebeturėjome koncesiją. Mačiausi su dauguma vyriausybės narių, išskyrus Stalina, kuris kaip partijos sekretorius veikė už scenos ir re-

tai kada buvo prieinamas užsieniečiam. Savo keturių valandų pasikalbėjime su Trockiu aš įsitikinau, kad sunku suderinti koncesininkų ir vyriausybės interesus. Susidariau įspūdį, kad NEP bus panaikintas. Tada mes derėjome dėl koncesijos nutraukimo. Mes atgavome savo pinigų su mažu pel-

nu. Kiti koncesininkai, kurie mėgino dar laikytis, savo investicijas prarado".

Pirmąsyk pas Stalina: su pagalbos siūlymais

"Pirmąsyk sutikau Stalina 1941. Prezidentas Rooseveltas mane pasiuntė į Maskvą su lordu Beaverbrook (Anglijos tiekimo ministru. Red.) Angli-

jos — Amerikos paramos reikalais. Vokiečių kariuomenė buvo kelios mylios nuo Maskvos, ir galėjome girdėti patrankas iš fronto. Daugelis karinių ekspertų galvojo, kad miestas neišsilaikys. Per keturias naktis, kada kalbėjome su Stalinu, jis niekad nesusvyravo savo pasitikėjime. Jis laikė, kad Hitleris padarė klaidą, leisdamas į Rusiją trim kryptim, užuot sutelkęs visas jėgas žygiui į Maskvą. Stalinas mum kalbėjo, kad kaip tik dėl to Maskva atsilaukys. Jis, sakėsi, stengiasi atlaikyti bet kuria kaina, nes jei sostinė kristų, tai būtų sugadintas tautos nervų centras. Aiškino, kad tuo atveju kovą tęsti, bet turėtų trauktis už Uralo ir kontrofenzyva nebūtų įmanoma... Kai Beaverbrook ir aš grįžome namo, reišėme savo įsitikinimą, kad Rusija atsilaukys."

"Kitais metais, vėl atstovaudamas prezidentui vykau į Maskvą su ministru pirmininku Churchilliu" (b.d.).

Lietuvoje

KAUNE 284,000

Vėl perplanuoja Kauno miestą. (Tiesa 1967 — 205 nr.) Pastarasis generalinis planas buvo sudarytas prieš 15 metų (1952). Jis buvo numatytas 220 tūkstančių gyventojų 1970 metais. Bet Maskvos skubinamas pramonės plėtimas (ir žmonių bėgimas iš kolchozų) susiurbė į Kauną gyventojų daug daugiau, nei planuotojai 1952 metais tikėjosi. 1970-tiem metams numatytoji miesto gyventojų riba jau buvo peržengta 1960-tais metais. Dabar Kaune jau susikimšė 284 tūkstančiai.

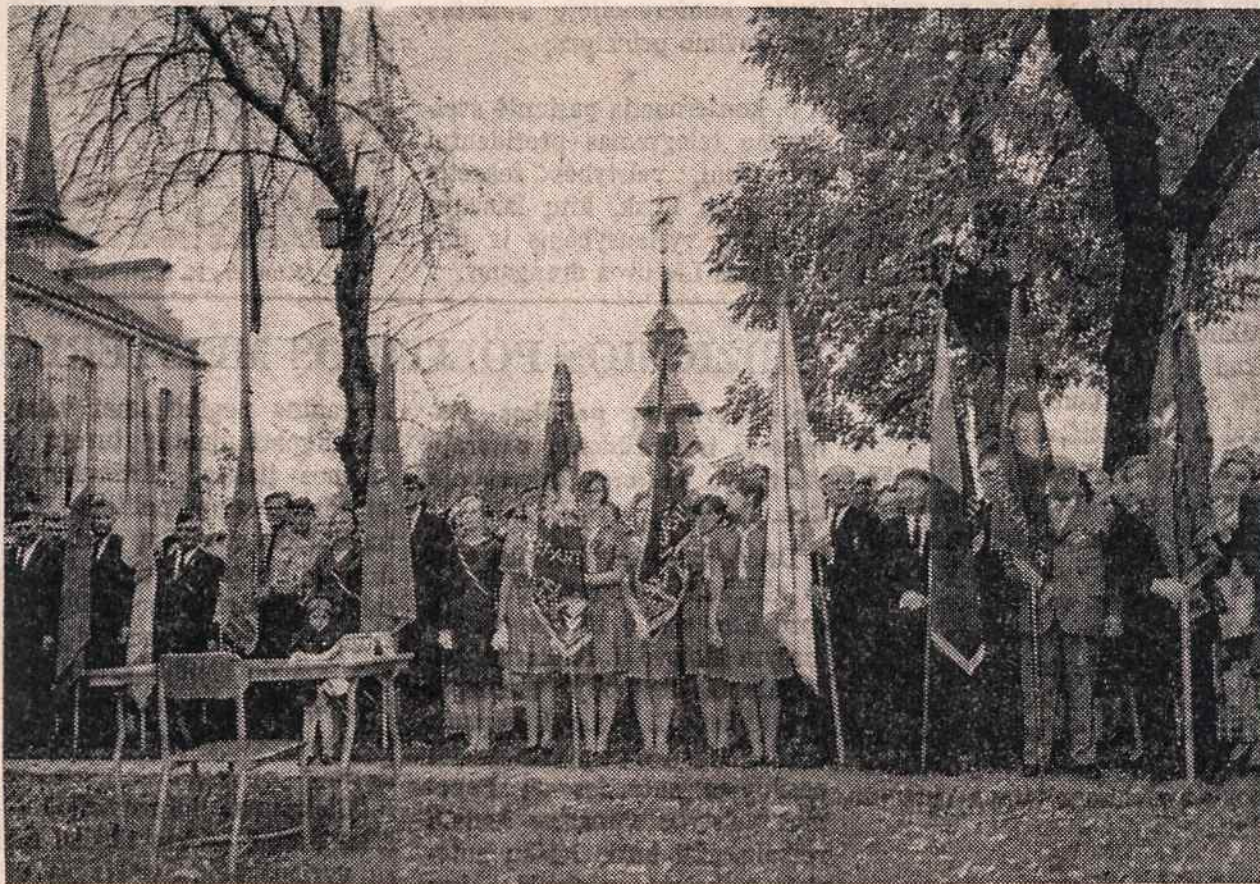
Naujas planas rengiamas jau treti metai. Jį rengia architektas P. Janulis (1952 m. plano autorius), inžinieriai — A. Tupinis, A. Burkus, A. Palskis, R. Pilkauskas ir inž. — ekonomistas J. Daniulaitis. Jiem patarėjai yra architektai — dr. K. Sešgelis, Vyt. Zemkainis, J. Putna, V. Miliūkštis ir kt.

Zaliakalnio-Palemono sritis numatoma 150-tai tūkstančių gyventojų, Vilijampolė — 75-tai tūkstančių, Aleksotas-Panemunė — 50-tai tūkstančių. Senamiestyje ir Naujamiestyje (Laisvės al. — geležinkelio stotis) gyventojų sumažėja. Miesto centras numatoma palikti dabartinę vietą — Laisvės alėja, Donelaičio g., Vienybės (dabar vad. J. Janonio) aikštė. Ši centrinė aikštė (šalia muziejaus) numatoma prastėti iki V. Putvinskio (dabar Sal. Neries) gatvės.

Planuotojams tenka skaitytis su faktu, kad "partija ir vyriausybė" jau yra nusistatęsi palikti Kaune ir dabartinės rūšų viešpatavimo eros pėdsaką — padidintosios centrinės aikštės vidury pastatyti didžiulį Lenina...

Carinės Rusijos viešpatavimo era paliko Kaune Soborą — "rusiškos pravoslavijos" suvenyrą, kuriuo Kaunas bodėjosi, bet nerado, kaip juo nusikratyti. Ties būsimą "suvenyrą" projektu kauniečiai guodžiasi, kad tasai vis dėlto bus lengvesnis už Soborą ir lengviau kada nors užleis vietą Lietuvos laisvės paminklui.

Kam pavesta gaminti filmą Ivaionioms prasmėmis Vilniuje garsėjančios kino filmų gamybos pradininkas, pasirodo, į Lietuvą buvo importuotas specialiu lėktuvu 1944 metų rugpiūčio 14 d. Tai buvo Liudgardas Maciulevičius, gimęs Feodosijoje (Kryme) 1917, kur tėvas gyvenęs ir dirbęs kaip inžinierius. Kino režisieriaus diplomą gavęs Maskvoj 1943 metais. Vos rusams užėmus Vilnių, drauge su V. Starošu buvo atsiųstas į Vilnių gaminti "pirmo lietuviško dokumentinio filmo", pavadinto "Išlaisvinta žemė"... (E)

Ivairių organizacijų atstovai dalyvavo su vėliavomis iškilimėse, kai buvo prakasama žemė Jaunimo Centro praplatinimui. Nuotr. Z. Degučio

NORĖJAU ATSIDĖKOTI LIETUVIAM IR IŠVERČIAU DONELAIČIO METUS

"Kas kūryboj nori išlikti, turi iš gyvenimo pradingti", tos prasmės Schillerio posakis Donelaičiui tinka labiau nei kam kitam.

Donelaičio Metai išvydo pasaulį pusšimčiui metų praėjus nuo jų parašymo. Donelaitis naujos ir gal didžiausios šlovės įsigijo dabar, praėjus veik porai šimtų metų nuo jo kūrinio parašymo — kaip tik tuo metu, kada sugriauta Donelaičio statytoji bažnyčia, "iš gyvenimo pradingo" ir Donelaičio gyventojų Tolminkiemio vardas ir pakeistas rusišku.

Siokiu metu kaip tik Donelaitis iš naujo išverstas į vokiečių kalbą ir išleistas Muenchene. Pilnas vertimo vardas toks: "Die Jahreszeiten. Nachdichtung von Hermann Buddensieg, Verlag Fink, Muenchen". Tuo pat metu Nadas Rastenis Donelaičių išvertė ir išleido angliškai. Jei vokiškas vertimas jau bene penktas iš eilės, tai angliškas pirmas. Ir dar nauja tai, kad šiuo metu išleistas vokiškai veikalas "Litauische Klaviere" — romanas

apie Donelaičių parašytas Johannes Bobrowski, pernai mirusio.

Prof. J. Eretas "Basler Nachrichten" š. m. rugpiūčio 25 nr. literatūriname lape, recenzuodamas Buddensiego vertimą, pradeda įdomiu epizodu:

"Kai šį pavasarį vykau į Baltų dienas, traukiny kreipėsi į mane senyvas žmogus: 'Matau, skaitote lietuvišką knygą. Gal būt, jums bus mano pavarde pažįstama — Buddensieg'. Apie jį žinojau — rašo toliau prof. J. Eretas — iš Mickiewicz Blaeter, kuriuos jis leidžia. Tada jis prisėdo prie manęs ir ėmė pasakoti iš savo gyvenimo."

"Pirmame pasauliniame kare aš, kavalieristas, atsidūriau Baltijos kraštuose... man nutiko tarp lietuvių prie Vilniaus panašiai kaip kitados Herderiui tarp Rygos latvių. Susidūriau su nepaprasta kultūra, kupina gražaus žmoniškumo. Tai pats pergyvenav, nes kai rusai mane pašovė ir padarė invalidu, baltai manim rūpinosi kaip savo broliu. Norėjau jiems už tai

atsidėkoti, dėl to aš paskiau ėmiausi verstį jį poeto Donelaičio Metus. Jie netrukus pasirodys. Dabar jie guli ant mano stalo".

Tai, ką čia parašė prof. Eretas, galima papildyti Eltos pranešimu, kad Buddensiegui (tik ne Budenzingui, kaip rašo Elta) vertimo darbe pagelbėjo Lietuvoje literatūros institutas, kuris pavėdė Eduardui Astrauskui parūpinti pažodinių verimų supoetino Rugsėjo antroje pusėje vertėjas buvo nuykęs į Vilnių ir ten tinkamai pagerbtas.

Prof. J. Eretas recenzijoje priminė, kad Buddensiego vertimas į vokiečių kalbą nebe pirmas (Rėza, Nesselmannas, Schleicheris, Passarge). Tačiau šį vertimą recenzentas laiko "gabiliausiai" atliktą. Pažymėtina, kad vertimas iliustruotas V. K. Jonyno ir Jurkūno raiziniams, paimtais iš lietuviškų Donelaičio leidimų.

Jau skyrium tekstų kalbėti apie Donelaičių Johannes Bobrowski romane "Litauische Klaviere", kurie jau taip pat pasiekė New Yorko knygynus.

Kiek dabar kolchozų ir koks jų uždėnis

Sprendžiant iš viename rašinyje pavartotų duomenų, kolchozų skaičius Lietuvoj jau yra susitraukęs iki 1,525. Po didžiosios stambinimų bangos buvo apie 2,000. Vėliau dar buvo sujunginėjami ir ypač paverčiami sovchozais.

Visiems kolchozams apskaičiuotas vieno darbininko uždėnis — vidutiniškai 568 rubliai per metus tai yra, 10 rb. 92 kapeikos už savaitę. Surūšiuvus kolchozus pagal pajamingumą į keturias grupes, susidaro toks vaizdas: 238-uose kolchozuose vidutinis uždėnis 19.35 rb. savaitėje; 359-se — 14.17 rb.; 559-se — 9.79 rb.; 369-se — tik po 5.84 rb. savaitėje. (Liaudies ūkis, '67/7 — 208 psl.

Elizabetho šeštadieninės mokyklos pamoka. Dėsto Algis Šaulys.

Nuotr. V. Maželis

SEKMDIENIAIS ATIDARYTA 12-6 • (212) 244-1346 •

Sandor Furs, Inc.
GERIAUSI KAILIAI
ŽAVETINAI PUOSNŪS
S. ROSS

305 SEVENTH AVE. (Cor. 27th St.), NEW YORK, N.Y. 10001

Foto VYT. MAŽELIS

- vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
- portretūra
- meno darbų nuotraukos ir kiti foto pataravimai

Tel. HY 7-4677

422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N.Y. 11237

SPARTA

parduoda Telefunken, Grundig, Olympia, Zenith, Burroughs, Royal, ITC ir kt. produktus, tiesiai ir pigiau iš firmų sandėlių:

RASOMAS masinės lietuvių ir kt. kalbomis RADIO — stereo, consoles, transist ir kt. | PATEFONAI | IREKORDAVIMO aparatai | ŠKAIČIAVIMO mašinos ect.

Katalogus ir informacijas gausite pranešę savo adresą SPARTA sav.: J. L. GIEDRAITIS, 10 Barry Drive, E. Northport, N.Y. 11731, tel. (516) 757-0055 • New York'e informuoja L. Vilkutaitis 642-2137.

LAISVĖS ŽIBURYS

Radio programa lietuvių ir anglų kalbomis

sekmadieniais, 9-10 val. ryto

WHBI, 105.9 FM banga

Išlaikoma lietuvių radio klubo narių mokesčiai, aukomis ir skelbimais.

62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379

Vedėjai: ROMAS KEZYS — TW 4-1288

ANTANAS MAZEIKA — VI 5-6332

Nauja New Yorko mieste — parduodami ir taisomi GRUNDIG - TELEFUNKEN - BLAUPUNKT - NORDMEDE Neš. radijai, kamb. radijai, Hi-Fi (stereo), irekordavimo aparatai, nešiojami stereo fonografai

GERMAN ELECTRONIC SERVICE CORP. Specialistas pataravimui ir visos dalys įvairiems Europos gamybos aparatams.

Lengvai pasiekiami traukiniams arba automobiliams —

61-05 39th AVE., WOODSIDE, N.Y.

Paskambinkite: TW 9-3900 ir nurodys, kaip lengva pasiekti jų vietą.

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudus ir visais reikalais kreipkitės į

Insurance - Real Estate
JOHN ORMAN AGENCY

Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių (Income Tax) pareiškimai. — Tel. Virginia 6-1800.

110-04 Jamaica Avenue Richmond Hill 18, N. Y.

Tel. Virginia 6-1800

NEW YORK CHICAGO

LITAS Investing Co., Inc.

Paskolos — geromis sąlygomis.
Aukštos palūkanos už indėlius.

86-01 114th Street Richmond Hill, N.Y. 11418 — (212) 441-6799
6755 S. Western Avenue Chicago, Ill. 60636 — (312) 476-2242

LIUDOS MIKULSKYTES

Ivairių moteriškų drabužių krautuvė

Krautuvėje yra didelis įvairių gatavų moteriškų drabužių pasirinkimas: išginės - balinės bei darbo suknelės, megstukai, apatinukai, blusutės, kojinės. Čia gaunama siuntiniams gatavi moteriški drabužiai, pritaikinti įvairioms progoms ir dydžiai.

95-04 JAMAICA AVE. Woodhaven, N.Y. 11421

Tel. 849-7240

HAVEN REALTY

Real Estate • JOSEPH ANDRUSIS • Insurance
Apraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas. Mutual Funds — Pirmą investicijas.

Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 val. popiet.

87-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. Tel. VI 7-4477

WINTER GARDEN TAVERN

Inc.
VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas

Salė vestuvėms ir kitokioms progoms. Be to, duodami poilsodotuviniui pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)

Tel. EVergreen 2-6440

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA
Silver Bell Baking Co.

Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai
Šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai

DALIA ir ALBERTAS RADŽIONAS, sav.
36-38-40 STAGG STREET BROOKLYN, N. Y. 11206
Telefonas STagg 2-5938

DARBININKAS

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923

THE WORKER (Title Copyright) by FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų.

1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIĄS

Second-class postage paid at Brooklyn Post Office
Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August
when published weekly.

Prenumeratos kaina \$7.00 — Subscription per year \$7.00
Laikraštį tvarko REDAKCINE KOMISIJA.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožūra. Nenaudoti straipsniai
saugomi ir gražinami autoriams prašant. Pavardę pasirašyti straipsniai nebūtinai
išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Veiksniai Washington

Veiksnių politinė konferencija, įvykusi Washington spalio 21-22, nebuvo pilna prasme vieša. Tad jos eigos tesuiminim bendruosius bruožus, susilaikydami šiuo tarpu ir nuo jos vertinimo.

Konferencijoje dalyvavo Alto, Bendruomenės, diplomatų, Lietuvos Laisvės Komiteto ir Vliko atstovai. Prezidiumą sudarė kiekvienam veiksmui vadovaujant asmenys ar jų atstovai, o taip pat iš kiekvieno veiksmo po 2 atstovus paskviesta į nutarimų komisiją. Konferencijos 3 sekretoriai paskviesti iš Alto, Bendruomenės ir Vliko atstovų.

Nauja šioje veiksmų konferencijoje — laisvųjų lietuvių laikraščių redaktorai pakviesti į šią konferenciją ne kaip spaudos korespondentai ir stebėtojai, bet kaip „pilnateisiai konferencijos dalyviai“. Tuo buvo siekiama glaudesnių ryšių tarp oficialiai rinktų ar veiksmų ir opiniją formuojančios spaudos.

Bendruose posėdžiuose buvo eilė temų. Pirmame — Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 50-čio sukakties programa; referavo Lietuvos Laisvės Komiteto pirm. ministeris V. Sidzikauskas. Antrame — bendradarbiavimas Lietuvos laisvinimo uždaviniams vykdam; referavo Vliko valdybos pirm. dr. J. K. Valiūnas. Trečiame — laisvųjų lietuvių bendravimo su pavergta tauta problemas; referavo Vliko tarybos pirm. V. Vaitiekūnas. Ketvirtame posėdy Vliko valdybos pirm. dr. J. K. Valiūnas paskelbė jubiliejinį manifestą, ir buvo priimtos nutarimų komisijos sutartos išvados.

Kiekviename posėdy po referento prijungė projektus ir kitų veiksmų koreferentai. Po to buvo trumpai pasisakoma ir kitų konferencijos dalyvių.

Pranešimuose, papildymuose ir diskusijose iškelta eilė vykdytinų ar jau vykdomų projektų, ypačiai skirtų jubiliejiniam metam. Sukaktuviniai metai pradėti JAV ir Kanados lietuvių trečiuoju kultūros kongresu 1967 lapkričio 23-26 Chicagoje; Metų naujas vienas aktas—Alto ruošiami liet. manifestacija Washington jubiliejinio pašto ženklų išleidimo proga; 1968 liepos 7 Chicagoje suruošiama JAV ir Kanados lietuvių trečia tautinių šokių šventė. Stambiausias sukaktuvių metų aktas bus 1968 rugpjūčio 31 — rugsėjo 2 New Yorke šaukiamas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas. Atskiri veiksniai rengia leidinius lietuvių ir nelietuvių platesnei informacijai.

Svarstant paskirų veiksmų tarpusavio bendradarbiavimo ir su pavergta tauta bendravimo klausimus pasiekta glaudaus sutarimo. Vienybę drumstė tik labai negausios išimties. Manifesto galutinį projektą su negausiom pataisom priėmus, suformuluoti konferencijos nutarimai. Manifestą, kuriuo skelbiami laisvės kovos metai ir pabrėžiami lietuvių tautos šio meto siekiai, pasirašė diplomatų šefas, Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės, Lietuvos Laisvės Komiteto, Amerikos Lietuvių Tarybos, JAV L. Bendruomenės ir Kanados L. Bendruomenės pirmininkai.

Veiksnių konferencijoje bendradarbiavimas ir sutarimas visur vyko sklandžiai, kol prieita iki... gražio: sutarta, kad visi veiksniai remsi jungtinį lėšų telkimo fondą, visi paliks jame savo atstovus, bet, Vasario 16 minėjimus rengiant, Altas nesutiko atsakyti nuo tradicijos minėjimų rinkliavas skirti savo išdūi.

Visuomenė laukia iš mūsų sutarimo ir inspiruojančios veiklos

Dr. K. Valiūno, Vliko pirmininko, kalba

Dr. J. K. Valiūnas, Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininkas, atidarydamas veiksmų politinę konferenciją Washington 1967 spalio 21, kalbėjo:

dinginti faktai gimė tik dėl to, kad anų metų lietuviai negalvojo apie politinę aritmetiką.

Įpareigojantis praeities pasiaukojimas:

Kas čia dalyviai:

Man yra didelė garbė ir malonumas pasveikinti jus, atvykusius į šią politinę veiksmų konferenciją. Yra labai svarbu, kad čia dalyvauja Diplomatai Tarnyba, Amerikos Liet. Taryba, Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, Lietuvos Laisvės Komitetas ir Vlikas. Tai yra institucijos, kurioms lietuviai vienoki ar kitoki būdu patikėjo savo gyvybinių reikalų atstovavimą ir jų gynybą. Tos organizacijos ir jose dirbantys asmenys yra, mūsų vėlavnešiai įvairiose darbo srityse.

Man džiugu pasveikinti rektorius, pirmą kartą dalyvaujantius politinėje veiksmų konferencijoje pilnateisiais jos nariais. Laisva lietuviška spauda vėl yra rusų panaikinta Tėvynėje. Todėl laisvos spaudos vadovai turėtų dar vieningiau įsijungti į mūsų bendrą kovą. Aš tikiu, jog ši bendra konferencija pozityviai prisidės prie spaudos ir veiksmų veiklos derinimo.

Savo tarpe turime eilę garbingų svečių, kurie yra nusipelnę Lietuvai veteranai. Aš juos visus noriu nuoširdžiai pasveikinti.

Konferencija prieš 50 metų:

Manau, kad bus visai vietoje prisiminti ir mūsų visuomenė priminti, kad prieš 50 metų, būtent rugsėjo 18-22 d.d. 1917 metais įvyko Vilniaus Konferencija. Ji buvo didžiojo lietuvių visuomenės solidarumo ir politinio veržlumo bei pribrendimo išdava. Jos nariai nebuvo rinkti, bet ad hoc sudaryto komiteto atrinkti ir sukviesti. Ta Konferencija išrinko Lietuvos Tarybą. Vienai politinei grupei pareiškus rinkimų išdavomis nepasitenkinimą, pasitraukė iš Tarybos kun. dr. J. Stankevičius ir kun. V. Urbanavičius; jų vieton įėjo Stanislovas Narutavičius ir Jonas Vileišis. Tai buvo padaryta vienybės labui ir darbo sėkmingumui. Iš jos išriedėjo Lietuvos Taryba, vėliau tapusi Valstybės Taryba, sudariusi pirmąją atgimusių Lietuvos vyriausybę. Tie

Bolševikinės kontrrevoliucijos vaisiai:

Zvelgiant į praeitį susidaro savotiškas sunkiai suprantamas įspūdis. Mūsų tėvai vykdė didingus žygius, parodė modernaus valstybingumo ir tolerancijos, visai nesavingų aniams laikams pavyzdį. Prieš 717 metų Karaliaus Mindaugo sukurta Lietuvos Karalystė iki šiol paliko mus gaivinančią tikrovę.

Mūsų tautos kamienas okupanto smurto verčiamas gyventi kitomis nuotaikomis. Visos pažangios revoliucijos sugriaua bastilijas, atidaro kalėjimų vartus, deklaruoja žmonių politines ir pilietines teises. Bolševikinė spalio kontrrevoliucija, kuri buvo nukreipta prieš demokratiją, kaip ir visos kontrrevoliucijos, atnešė priešingus padarinius. Komunistinė santvarka įsteigė gigantiškos apimties kalėjimą — bastiliją — nuo Elbės iki Japonijos pakrančių ir iki septynioliktos paralelės Pietų Vietname. Carų Rusija buvo tautų kalėjimas, o Sovietų Rusija tapo mažų tautų kapinynas. Kur dingę Volgos vokiečiai, Krymo totoriai, kelios Kaukazo tautelės, dalis kalmukų?

Kas mūsų akyse kankiniai ir didvyriai:

Jos genocidinis režimas išgabeno apie 500,000 mūsų žmonių — dvidešimt metų tautos biologinį prierauglį — sunaikinimui arba nutautinimui į Arktikos sritis ir kitas Azijos erdves. Daug tūkstančių lietuvių krito kovose, gindami savo artimus, savo namus, savo žemę nuo okupantų kolonizatorių. Jie yra mūsų tautos didvyriai. Mes, gyvenę laisvėje ir galį švęsti Lietuvos Laisvės Kovos jubiliejinius metus, giliai užjaučiame savo seseris ir brolius, kurie priversti šiais metais švęsti svetimųjų smurto pergalę. Karžygiais yra mums tie, kurie Tėvynės ir tautos neišdavę išsilaiko gyvi savo žemėje, nes jų įnašas atėičiai bus nepaprastai reikalingas ir lemiantis.

Bolševikiniai darbai dienos šviesoj:

Tik paskiausiais metais sudarė palankesnės sąlygos komunistinio smurto baisumui iškilti viešumon. „Tik dabar, praėjus dešimt metų, aš suprantu, kad Stalino didžiausias nusikaltimas buvo ne areštai ir sušaudymai, padaryti jo įsakymu. Jo didžiausias nusikalti-

mas yra sunaikinimas žmogaus dvasios, kurį jis įvykdė“. (Etvušenko, „Precarijus Autograph“, N.Y. 1963). „Sovietiniai pareigūnai yra ne žmonės, bet kažin kokios mašinos ratų krumpliai“. (Bucharin, komunistinio ideologas). Arba kas galėjo tikėti, kad vienintelė Stalino duktė, Svetlana, atsisądęs savo tėvo pavardės, kad ji, jau subrendus, apsikrikštys, pabėgs iš komunistinės Sovietų Rusijos į kapitalistines Jungtines Amerikos Valstybes? Ir čia atvykus viešai pareiškė, kad komunizmas per penkiasdešimt metų neįvykdytas, kad režimas ir dabar paremtas smurtu ir nedemokratija, kad gyvenimo sąlygos yra vargingos, kad piliečiai linkę reikalauti daugiau politinių laisvių.

Įpareigojimai veiksniams:

Mes žinome, kad okupuotoje Lietuvoje, kurios 75 proc. lietuvių dar atsimenta nepriklausomybės laikus, laisvės troškimas nėra miręs, o velkamo jungo padarytos žaizdos tapo jau labai skausmingos. Tai įpareigoja vadovaujančius veiksmus.

Esu tikras, kad visuomenė laukia iš mūsų ne tik žodinio sutarimo, bet ir inspiruojančios veiklos. Yra aišku, kad vadovaujantys veiksmiai ir visuomenė, veikdami atskirai, neįvykdys didžiųjų uždavinių. Lietuvių masės be vadovaujančių institucijų išbarstys savo entuziazmą ir jėgas, eikvos lėšas antraeilį tikslų siekimui.

Veiksniai be atramos, be patikėjimo tautos masėse ilgai nei atitols nuo jų ir nudžiūs, kaip medis netekęs savo šaknų. Jiems dera, kiek tik žiaurios realybės sąlygos leidžia, tapti tautos gyvybingumo ir sąmonės emanacija. Veiksnių vieningumas yra lemiantis ne tik

(nukelta į 5 psl.)

Kas kaltas už šernus

Viename Panevėžio rajono kolchoze šernai iškūno 9 ha kviečių. Nuostolių apie 30 000 rublių. Apdraudus nuo šernų nėra. Kolchozo agronomas reiškia pretenzijas medžiotojams: kam jie savo būsimom aukom neparūpino maisto žiemą miške... Todėl jie turį atlyginti kolchozui. (E)

Washingtono konferencijoje kalba Vliko pirmininkas dr. K. Valiūnas

Nuotr. V. Mažello

**JURGIS JANKUS
PEILIO
AŠMENIMIS
TRIJŲ VEIKSMŲ DRAMA**

Veikia:

- DAUGVYDAS, apylinkės partizanų vadas,
- LAIMA, Daugvydo žmona, buvusi mokytoja, neseniai paleista iš bolševikinio kalėjimo.
- ANTANAS, vietos partorgas, veiklus partizanų gaudytojas, žmogus su teroristiniais palinkimais,
- ALGIS, vietos komjaunimo sekretorius, lietuvis patriotas.
- KARPENKO, K.G.B. karininkas, apylinkės strībų viršininkas.
- PRANAS, partizanas, Rasos brolis
- ALKSNIS, partizanas, Aukšės vyras
- KAZYS, partizanas.
- JONAS, partizanas.
- SVENDRĖ, partizanas.
- RUBULIS, mažo ūgio, liesas partizanas
- AŽUOLAS, žuvs partizanas
- BERZAS, žuvs partizanas.
- ŽAIBAS, žuvs partizanas.
- PATAMIS, žuvs partizanas.
- RASA, Antano rūpesčių nukankinta lietuvaitė.
- AUKSE, Antano rūpesčių nukankinta lietuvaitė.
- KARININKAI, KAREIVIAI.

PIRMAS VEIKSMAS

Didelis stambesnio ūkininko kambarys. Namas statytas vėlesniais laikais, ir kambarys greičiausia buvo kada valgomasis, nes vidury stovi stalas su keliomis kėdėmis, bet kėdės nevienodos, matyti, sunėšiotos ne tuo pačiu metu ir ne iš tos pačios vietos. Užpakalinėje kambario sienoje du langai. Tarp jų stovi paprasta lentynė knygdėte su knygomis. Knygos senos, apveltos. Ant knygdėtės žibalinė lempa, rašalinė ir popierių. Stalas uždengtas tamsia namų darbo staltiese, kuri lygiai vienodai galėtų būti ir lovatiesė. Sienos išmuštos popieriu, bet nuo laiko nebegalima pasakyti jo nei buvusios spalvos, nei rašto. Keliose vietose popierius išplėštas ir vėpso keistų formų tamsiai pilkos dėmės. Kambarys dvelkia šaltu vienišumu ir neveltimi. Nematyti nė mažiausio bruožo, kad čia gyvena, jeigu apskritai kas gyvena, turėtų planų pasilikti kitai dienai. Kairėje kambario pusėje dvi durys. Tolimesnės, arčiau lango, į lauką, artimesnės į virtuvę, dešinėje pusėje vienerios — į miegamąjį. Durys, kada buvusios baltai dažytos, dabar purvinos, apsilupinėjusios, apdaužytos.

DAUGVYDAS

(Išėina iš miegamojo, kuris kalboje visur vadinamas kambareliu, apsižvalgo, rankomis perbraukia veidą, prieina prie lango, valandą žiūri į laukus, lėtai judindamas galvą į šonus, tuo pabrėždamas netikrumą, kuris kankina jį viduje, nors dar tebėra nežinomas kitiems, paskum nūsūsuka nuo lango, pastovi, atsisėda už stalo veidu į žiūrovus, bet nieko nematydamas, tarpais vis pakartodamas galvos judesius į šonus, pasiremia alkūnėmis į stalą ir paslepia veidą vis tebeapkartodamas tą patį galvos judesį.

Scenoje šviesos temsta, o iš viršaus tiesiai viršum stalo ima eiti mėlyna šviesa. Po kelių akimirksnių visa scena paskesta tamsme, išskyrus mėlyną iš viršaus ateinančią švie-

są, kuri teapšviečia Daugvydą, stalą ir aplink stalą sustatytas kėdes).

BERZAS

(Tyliai įeina iš tamsumos dešinėje ir sėda gale stalo.)

DAUGVYDAS

(Nuima rankas nuo veido. Ilgu žvilgsniu žiūri į Beržą.)

Visada tikėjau, kad mes kada susitiksim, ir aš galėsiu pasiaiškinti, kodėl nebuvau tada, kai tau labiausiai reikėjo mano pagalbos. Tik nemaniau, kad tu pirmas ateisi pas mane. Ar tai reiškia, kad jau atėjo laikas?

ŽAIBAS

(Įeina iš kairės ir sėdasi kitam stalo gale.)

DAUGVYDAS

Kad ir tu...

BERZAS

Vis tebenori vienas už visus padaryti.

ŽAIBAS

Gyvenimas ne vieno darbas. Tik mirštam kiekvienas atskirai.

DAUGVYDAS

Zinau, kad ne, bet žmogus žmogui turi pareigų. Ir jausmas paskum toks, kad... negali nei užmiršti, nei jegų beturi atsiminti.

AŽUOLAS

(Įeina iš kairės ir sėdasi kairėje stalo daly, nugarą į salę. Kalbėti pradeda ateidamas.)

Matai, jeigu žmogus būtum dvasia, vienu laiku galėtum būti, kur nori, ir padarytum, ką reikia.

PATAMIS

(Įeina iš dešinės ir sėda šalia Ažuolo nu-

gara į salę, bet taip, kad tarp jo ir Ažuolo lieka pakankamai platus tarpas, per kurį matyti, nė vieno neužstotas, Daugvydas.)

Tada nereikėtų daugiau. Vienas galėtum viską apeiti.

DAUGVYDAS

(Iš lėto, akis vedžiodamas nuo vieno į kitą.)

Apie jus galvojau visada. Kas galėtų jus užmiršti. Bet galvojimas buvo kitoks: kartais su gallesčiu, kad jūs nebėra, kartais su skauduliu, kad nepadariau visko jums apsaugoti. Zinau, žinau, tą priekaištą jūs ką tik atmetėt ir net pajukėt. Aš patį mėginau ne sykį taip padaryti, bet nesidaro. Kaltės pajutimas pasilieka. Bet paskutinėmis dienomis galvojimas pasikeitė. Matau jus gyvus, visur, visada: miške, laukuose. Šiąnakt per naktį nesumerkiau akių. Kalbėjau, tariausi su jumis visais ir su kiekvienu atskirai. Ir dabar jūs čia su manim vėl kartu vidury dienos. Anaipol ne visi, bet jūs buvot arčiausiai. Mes juk kartu pradėjom su viltim ir laukimu, kad vakarai ateis pagalbon, ir baigėm tu, kas yra. Vieni mirėm be prasmės, kiti...

AŽUOLAS

Be prasmės nė vienas nemirėm.

DAUGVYDAS

Kokia prasmė? Jūsų nebėra, tikslas nepasiektas. Kiek yra prasmės skęstančio šaukšme vidury vandeny, kur nė gyvos dvasios šlapus horizonto nėra. Vistiek jis miršta vienas ir neišgirstas.

ŽAIBAS

Mes nenuskendom vidury vandeny. Mes nuskendom tautos palikimam, iš kurio mūsų kovos atminimas kils, kaip kyla pavasario drėgmė iš žemės. Ji sprogdina pumpurus, skleidžia lapus, daigina sėklas, neį tokias, kurios žemėje ir daugelį metų yra išgulėjusios. Tu ką tik žiūrėjai pro langą: žaluma, kyla iš apačios.

(Bus daugiau)

Vakarų Vokietijos veidas

SVETIMSALIAI

Kiekviena tauta, kuri yra iš tikro tauta, o ne atsitiktinis įvairios kilmės žmonių junginys, daro skirtumą tarp saviškių ir svetimųjų. Vokiečiams tas skirtumas darymas yra įaugęs į kūną ir kraują, sąlygotas ypač pastarųjų dešimtmečių įvykiais. Stebėtojas, kuris turėjo progos susitikti su vokiečių tautos mase karo metu, kuris matė vokiečius pirmąjį dešimtmetį jų viltims sugriuvus ir kuris šiandien gyvena Vokietijoje, nedvejodamas pripažins, kad vokiečių nusistatymas svetimšalių atžvilgiu keičiasi.

Hitleriškieji naciai, kurie tada save tapatinę su vokiečių tauta, svetimšalių nekentė iš esmės. Ne su visomis tautybėmis buvo elgtasi vienodai, tačiau tai buvo tik šalutiniai skirtumai, padiktuoti karo įvykių sužadintų jausmų, na, ir išskaičiavimo. Vos pradėdas pavaiškinti vokiečius tada jau žinojo, kad jis yra geresnis už kitus, kad jis priklauso viršūnėms giminei. Kai griuvo tuksantamųjų metų pramatytasis "reichas" ir kai "viršūnė" tapo išalkusia ir paniekinta minia, tai griuvo ir jų tikėjimas savo pranašumu, bei kitų menkavertiškumu, o pasilikę tik nuskriaustojo neapykantą. Išdidumas virto baime.

To laikotarpio liudininkais yra tie lietuviai, kurie pokario laiku DP lageriuose buvo susikūrę naujo gyvenimo viltį, o gal iliuziją. Tačiau tai buvo trumpas ir nereikšmingas laikotarpis. Vokiečiai greit pradėjo atrasti savo vietą kitų tautų tarpe ir juo labiau normalėjo pačios tautos gyvenimo sąlygos, tuo normalėsi darėsi ir santykiai su kitų tautų žmonėmis, esančiais tarp jų. Šiandien V. Vokietijoje svetimtaučių yra daug ir įvairių rūšių.

BRONIUS LAUKIS

Vokiečių santykio su jais nebūtų galima aptarti vienu sakiniu. Jis yra diferencijuotas, jo pobūdį daug lemia svetimųjų uždaviniai, nusiteikimas ir laikysena.

SVEČIAI DARBININKAI

Tuo gražiu vardu vadina bene gausiausią svetimšalių kategoriją. V. Vokietijoje. Per eilę metų gale jų buvo apie 1,3 milijono. Daugiausia italų, paskui ispanai, graikai, portugalai, turkai, jugoslavai, arabai. Kylant pramonei, neužteko vietinės darbo jėgos. Tačiau ilgai ieškoti jos nereikėjo. V. Vokietija pamažu įgavo amerikietiška traukos jėgą pietų kraštu europiečiams ir net ne europiečiams. Iš akmeningųjų pietinės Italijos provincijų, iš saulės išdegtųjų Portugalijos ir Ispanijos žemių, masės apskurusių žmonių traukė į šiuos kraštus kylančią, nuostabią greičiu ūkiškai tvirtėjančią V. Vokietiją. Greitai jie pasidarė neatskiriama ir net charakteringa miestų dalimi, ypač ten, kur daugiau pramonės. Aišku, jiems klivuo patys juodžiausieji darbai, bet, to nepaisant, atlyginimas, palyginus su jų tėvynėse galiojančiu, buvo karališkas. Didelė dalis, padirbę keletą metų, grįžta pasiturį ir išdidusį savo tėviškes, kur įsigyja kokią nuosavybę. O jų pavyzdys veikia kitus jų keliu.

V. Vokietijos miestų gatvėse jie krenta praevinių į akis savo skirtinga išvaizda, laikysena. Geležinkelių stotys — jų susitikimo vieta. Čia jie nustelbia vietinius, čia jie ilgesingai ieško pažįstamų, čia jie jaučiasi arčiau namų.

Nesunku suprasti, kad vokiečiai toje aplinkoje jaučiasi nejaukiai. Kaip ten bebūtų, tačiau vokiškam išdidumui yra

svetima užkabinėti praevius, švilpti, pamačius gražesnę merginą... Už tai pasitaiko traagiškai juokingų atsitikimų. Antai, Nuernberge prie stoties vienas italas užkalbino moteriškę su vaiku. Toji iš baimės pradėjo šauktis pagalbos. Subėgo minia ir kilo muštynės. Iškisus policijai paaiškėjo, kad italas klausęs ar negali vaikui nupirkti saldinių, nes savo namuose ir jis turis vaikučių.

Vokiečiai, net ir eiliniai darbininkai, puikiai supranta, kad svečiai darbininkai nėra jų konkurentai, o veikiausiai talkininkai. Jiems mėginama sudaryti imanomai priimtinas gyvenimo ir darbo sąlygos. Didesnės įmonės turi ne tik atitinkamus vertėjus, bet ir tautinius patarėjus. Radijo programose įpinama žinios ir kitokios transliacijos jų kalbomis, vaskupijos apmoka jų kunigus, kurie stengiasi galimai dažniau sudaryti galimybę pamaldom jų gimtąja kalba. Vaikai lanko vokiškas mokyklas, tačiau tai tik mažas trupinėlis, nes didžiama atvyksta be šeimų, tik laikinai.

Nebūtų teisu tvirtinti, kad kas nors nori jais nusikratyti. Net kokios ūkinės krizės metu nemėginama ją spręsti, atleidžiant iš darbo užsieniečius, o laikomasi tikslingumo dėsnio. Kai kur atleidžiami vokiečiai, o liekasi dirbti, pav., turkai. Pagal tai, be kokios specialybės darbininkų negalima apsieiti. Bedarbių V. Vokietijoje šiuo metu bene yra apie 600, 000, o dirbančių svečių užsieniečių tikrai daug daugiau.

Ne visuomet svetimšaliai pasižymi sąžiningumu. Spauda plačiai aprašė jugoslavą, kuris eilę metų mokesčių atžvilgiu buvo traktuojamas kaip gausios šeimos tėvas, o tikrumoje buvo nevedęs. Arba italą, kuris įsūnijo kelis savo kaimynų vai-

Kearny Lietuvos vyčių kuopos pirmininkė M. Grincevičiūtė, minint kuopos 30 metų sukaktį, miesto majorui J. Healey įteikia tautinį kryžį.

kus, kad gautų Vokietijoje vaikpinigius. Ir juos gavo! Rašė ir apie turką, kuris kas mėnesį pasima vaikpinigius už 25 vaikučius.

Nemažas skaičius svečių darbininkų apsisprendžia likti V. Vokietijoje ir įsigyja čia vienokią ar kitokią nuosavybę. Beveik kiekviename mieste randama itališkų, ispaniškų, ar jugoslavų restoranų, kurių savininkai dar neseniai buvo svečiai darbininkai. Kai kuriuose sporto šakose jie baigia išstumti vokiečius. Ypač pasižymi turkai ristyninkai.

SAJUNGININKŲ KAREIVIAI

Bene antroji vietoj gausumo atžvilgiu yra buvusiuju priešų, o dabar sąjungininkų kareiviai: amerikiečiai, kanadiečiai, angliai, prancūzai, belgai. Jie nėra plačiai išsidėstę ir todėl jų buvimas ne visur vienodai jaučiamas. Skirtingai jie ir kasdienybėje apsieikia. Prancūzų veik ir nesutikti, net ten, kur jų yra daug. Panašiai ir su belgiais.

Kitaip su angliais, o ypač amerikiečiais. Didelį vaidmenį vaidina jų gaunamos algos. (Bus daugiau)

LATVIAI STIPRINA SAVO TRANSLIACIJAS Į TĖVYNĘ

AUGUSTINAS UPENAS

Prieš trejus metus latviai pradėjo kalbėti į pavergtus brolius per slapta NTS radijo siųstuva, esantį Vokietijoje, du kartus per savaitę. Prieš daugiau kaip porą metų ispanų vyriausybė nutraukus pabaltiečių programą transliavimą, latviai sustiprino savo balsą iš Vokietijos. Jie ėmė siųsti radijo programas kasdien po 30 minučių (10 minučių pagrindinė programa su dviem pakartojimais). Ne be reikalo jos pavadintos "Laisvuojų latvių balsu". Transliacijos, išspinduliuojamos NTS radijo siųstuvo, yra tokios pat laisvos, kokios buvo anksčiau siunčiamos iš Madrido, t.y. visiškai nekontroliuojamos. Daugkartiniai tikrinimai parodė, jog ir girdimumas jų krašte ne kiek ne menkesnis, o gal dar ir geresnis, negu transliacijų iš Madrido. Tik finansinės sąlygos sunkesnės, tačiau ir jos nėra neįkandamos. "Laisvasis latvių balsas" už savo programų išspinduliuojamą moka NTS po 1,500 DM arba 375 dol. per mėnesį. Tuos pinigų suveda specialūs rėmėjų būreliai, įsisteigę JAV-bėses ir Europoje. Jie ne tik sumoka NTS reikalaujamą sumą, bet dar padeda ir programas paruošti. Tai lyg mūsų Vlikas, kuris remia lietuviškų radijo programų transliavimą į kraštą pinigais ir rašiniiais.

Latviai džiaugiasi, kad jie ir per radiją galės laisvai paminti 50-ąsias savos valstybės įkūrimo metines. Dabar jie pavergtus brolius nuolat informuoja apie vykdomus pasiruošimus šį brangų jubiliejų kuo iškilmingiau atšvęsti.

Ne visi latviai šiomis transliacijomis pritarė. Daugeliui nepatiko, kad jas išspinduliuoja NTS, t.y. rusų solidaristų radijo stotis. Dėl to ypač didžiosios organizacijos nenorėjo "Laisvojo latvių balso" remti. Tačiau atrodė, jog trejetos metų darbu redakcija sugebėjo įtikinti savo tautiečius transliacijų naudingumu.

Viena didžiausių stipriausių ir veikliausių latvių organizacijų laisvajame pasaulyje yra "Daugavas vanagi", įkurta 1946 Cedelkhem belaisvių stovykloje Belgijoje. Nuo pat įsisteigimo "vanagams" vadovauja populiarusis pulk. Vilis Janums, iki šiol buvęs Vokietijos latvių bendruomenės pirmi-

ninku. Oficialiai ši organizacija vadinama savitarpinės pagalbos draugija. Iš tikrųjų tuos uždavinius ji ir vykdo: stato invalidų namus, kuria tautines kolonijas, telkia ir dalina pinigines pašalpas ir t.t. Tačiau nemažiau svarbiu uždaviniu ji laiko ir kovą už savo tėvynės laisvę. Š.m. rugpjūčio 26 ir 27 Vakarų Vokietijos mieste Bielefelde įvyko metinis "Daugavas vanagi" suvažiavimas, kuriame dalyvavo atstovai iš JAV-bių, Kanados, Švedijos, Anglijos ir Vokietijos. Australijos skyrius savo nuomonę išreiškė raštu. "Laisvojo latvių balso" vedėjas ir redaktorius buvo pakviestas suvažiavime skaityti paskaitą apie radijo transliacijas į kraštą. Savo pranešime jis nurodė, kad iš NTS radijo siųstuvo perkamas laikas latvių programoms nėra dar joks bendradarbiavimas su ta rusų organizacija. Ji už atlyginimą suteikia tik priemonę prabilti ir pavergtus brolius, o į programų paruošimą ir jų krypties nustatymą visiškai nesikiša. Savo transliacijose "Laisvasis latvių balsas" griežtai pasisako prieš Latvijos gyventojų rusinimą ir ragina su juo kovoti. NTS teigia, kad ji yra to paties nusistatymo. Ji ir savo transliacijos rusų kalba išspėjanti tautiečius nesikesinti okupuotų kraštų žmonėms primesti rusų kalbos bei kultūros ir taisyklais sukelti vietos žmonių neapykantą rusams.

Po pranešimo įvykęs balsavimas nutarė remti "Laisvojo latvių balso" radijo transliacijas rašiniiais ir pinigais. Buvo siūlymų prailginti programas: vietoje 10 minučių transliuoti kasdien 15 minučių.

Didžiausias redakcijos rūpestis — vis didėjantis dabartinės Vakarų Vokietijos vyriausybės linkimas į bendradarbiavimą su Sovietų Sąjunga. Matyt, norėdama duoti savo geros valios įrodymą Maskvai, Bonna mažina arba visai nutraukia paramą ideologiniame Rytų — Vakarų ginče besireiškiantiems laikraščiams, organizacijoms bei institucijoms. Nors NTS nėra vokiečių organizacija ir, jos teigimu, nėra Vokietijos vyriausybės reykliama, o jos radijo siųstuvas slapta, tačiau bijomasi, kad sustiprintas Bavarijos policijos pastangos gali privesti prie to siųstuvo suradimo ir nutildymo.

PASIUNTINYBĖS ŽINIOS

Lietuvos atstovas J. Kajeckas su žmona buvo pakviestas į visą eilę priėmimų, surengtų specialiai diplomatom: rugsėjo 22 dalyvavo Urugvajaus meno parodos atidaryme Pan American Union patalpose; parodą globojo JAV valstybės sekretorius ir Urugvajaus užsienio reikalų ministeris. Rugsėjo 27, spalio 4 ir 10 dalyvavo Nigerijos, Lesotho ir Tautinės Kinijos ambasadorių priėmimuose. Spalio 1 šv. Mato katedroje iškilmingose pamaldose Sosto delegatas ark. Luigi Raimondi. Spalio 3 ir 4 Senato Rūmuose įūrėjo dokumentinių filmų apie P. Ameriką, kvietė senato turty skirstymo komitetas. Spalio 13 — Jamais ambasadoriaus priėmimo, kai Washington lankėsi to krašto ministeris pirmininkas. Spalio 16 Belgijos meno parodos atidaryme The Washington Gallery of Art patalpose. Spalio 21 — diplomatijs misijų šefų ir jų žmonių garbei surengtame koncerte ir pietuose, surengė ir pakvietė Valstybės sekretorius Dean Rusk. Spalio 24 — dalyvaus John de Crane — Cirne priėmimo, kuri rengia Cosmos Club.

Vienas pats J. Kajeckas dalyvavo bulgarų jungtinio komiteto pirmininko dr. G. Dimitrovo surengtame priėmime rugsėjo 24, spalio 3 apaštališkojo delegato surengtame priėmime delegatūros patalpose. Spalio 4 Suomijos užsienio reikalų ministerio paskaitoje tautiniame spaudo klube. Ona Kajeckienė spalio 17 dalyvavo diplomatijs misijų šefų žmonių garbei surengtoje arbatėleje, kuri buvo tarptautiniame klube ir kurią rengė James J. Watsworth, klubo pirmininko žmona. Valstybės sekretorius Dean Rusk pranešė Lietuvos atstovui, kad jo dukte Margaret Elizabeth buvo susituokė su Guy Bison Smith. Kajeckai pasiuntė ta progą sveikinimą. Kelionę po pasiuntinybes — Embassy Tour — surengė Alexandria Junior Women's Club spalio 7. Į lankomą skaičių buvo įtraukti ir Lietuvos pasiuntinybė. Ta progą pasiuntinybė aplankė apie 2000 žmonių, kurie turėjo progos susipažinti su Lietuvos pasiuntinybės darbu ir patirti žinių apie Lietuvą. Lankytojam buvo išleista brošiūrėlė, kurioje buvo aprašyta ir Lietuvos pasiuntinybė.

Zem. Kalvarijos Dievo Motina, dail. V. Kašubos skulptūra Marquette Parko lietuvių bažnyčiai.

NELĖ MAZALAITĖ

Namų altoriųs

Kaip žemai nulenkto jų galvos — taip, lyg bažnyčioje, per Sventčiausią akimirą — bet pažįstu juos visus, savo namiškius, kad ir ateinų pavėlavus.

Tačiau, argi pavėlavai? Kaip gražiausioji meilės giesmė, kaip muzika, kurią maldauji niekuomet, niekuomet nenufili, girdžiu:

— Sveika Marija!

Rožančiaus kartojimas, — ir aš esu įjungta, kaip vienas poterėlis, kaip grūdas, kaip karolis — man atrodo, aš išsigandau, jog ties ta vieta pats rožančius buvo sutrukęs — kol aš prisidėjau.

Lyg begalo ilgai užtrukau.

O, kaip aš galėjau užbėgti už akių tokiems tolimiems metams, tiek tūkstančių dienų — jeigu aš esu nedidelė, kaip prasimanau tarp rožančių, jeigu nesu pasitraukusi iš namų? Tai, turbūt, dėlto, kad negeros mintys buvo atėjusios, kad skaitau ne tokias knygas, kurios dera vaikams: apie užjūrio miestus, kalnus ir vandenynus.

Tačiau nereikia man taip labai save apkaltinti, gal ir knygos nieku dėtos, tai tiktai, kad užgaisau per kelis poterėlius, jau atgailauju. Ir nebuvau kur nuklydusi, tiktai šiaip sau delsiai, nes man yra nežinoma, nesuprantamai liūdna, per šias pamaldas, kitaip, negu būna gegužyje. Ir kitaip gražu.

Bet juk aš vistiek atėjau!

Atėjau ir juntu, kaip viskas kitaip: dega žvakės prie Marijos kitaip — juk yra šutemė už langų. Pavasarį jos yra tiktai dalis šviesos iš saulės, — taip atrodė, — gi dabar jos yra viskas, jos vienos šviečia, dvi vaškinės žvakės. Tačiau jos nekečia graudulio, jos kvepia, jos yra su gyvaisiais — o, net ne lyginu taip, nereikia, juk mes visi esame! Visi šioje vieno balso, kalbamo — ne giedamo — ir visų kartojamo pagal vedimą, litanijs, lyg laive. O su balsais linksta ir plazda žvakės, ir virpa langų užuolaidos — ne, tai tiktai gėlių šešėliai, ne, tai bitės yra atlekusios pasitikrinti ar čia jų suneštās vaškąs, — ne, tai tiktai traška

liepsnelės nusileisdamos vis žemyn — bet žvakės yra labai ilgos, daugeliui spalvių ir gegužių. Ir daug vaško mūsų žemėje, ir daug bičių, nors tėviškėje mes neturime nė vieno avilio — nes, juokiasi mano namiškiai, nėra piemens biteleams ganyti, argi tas mūsų tingėlis vaikas sugebėtų?

Ir kokie šešuočiai ant sienų! Ir nuo jurginų, kurie nepatinka man, kad greit suglemba pamerkti, ir nuo žvakių, kurios tiktai tamšą atiduoda sienai. Ir nuo visų mano mylimųjų: jie atrodo dideli ir juokingi, bet juk aš esu doras vaikas ir nesijuokiu. Ir aš turiu lašą kuklumo: mano šešuoletis nė kiek nėra gražesnis už kitus, aš norėčiau jo išsiginoti, tiktai, kad jo negaliu niekam kitam primesti, toks yra mažas. Kaip aš.

Ir toks pat nusidėjėlis, kaip aš — staiga prisipažįstu: argi jis nėra lygiai kaltas, ar jis negalvoja drauge su manim: ko dabar sulojo Vigris? Ir tuojau pat Murzis? Ko jiems nerymauti kieme sutemus? Ar yra kas nors baisaus? — Ir mano šešelio ausys pasidaro stačios, kaip zuikučio — tačiau juk nėra ko bijoti, aš esu namie, aš esu aptverta, kaip aukščiausia tvora, saviškių. Jie yra dideli.

Bet jos girdi ir kitką, tos mano ausys — tai nukrito kažkas, ir labai minkštai, ir aš žinau kas ir kame: rytoj, ties gerojo alkieriaus langu, sodo pakrastyje, rasiu — aš turiu rasti — lapuose, alyvinį obuolį. Jis bus įsirausęs į lapus ir žoles, ir gal bus įskilęs, gelsvas, kaip žvakės liepsna, ir perregistas, ir begalinio skanumo.

Gi dabar — tikrai girdžiu — nukrito ir lapas, obels lapas, tas, kuris dar saugojo obuolį,

daugiau jam nebėra kas veikti, jis nuėjo miegoti, girdžiu.

O pro viską laukiu savo valandos: kada aš — Aš — skaitysiu ilgąją maldą, maldą į Sventą Juozapą — mano privilegija, mano malonė, mano pareiga, mano įnašas. Ir pati girdėsiu savo balsą, mažą ir labai svarbų, ir kiekvieną žodį ištarčiau labai aiškiai, nesuklupdama. Ir vistiek girdėsiu viską, kas dedasi kieme ir sode, ir girdėsiu savo namiškių klausymosi.

Gal tai nėra labai dora, tačiau Marija Paveiksle negali rūstauti, kad esu neatidi — juk aš ir klūpau skaitydama, aš juk esu maža, ar tai nieko nereikia? Aš esu tiktai pridėta prie jų maldos, aš galiu pasislėpti tarp jų nuolankaus maldingumo — juk jie visi yra geri, labai geri, jų širdys yra kaip maldaknygės, kaip rožančiai. Ir jų veidai nulenkti, lyg prieš bažnyčios altorių.

Ko aš raudu, dienos viduryje, didžiausiam pasaulio mieste? Ar kad pirmoji spalio yra pilna miglos, drėgnos ir sunkios? O, tegu migloja, tegu lyja, juk miesto lūpos yra visuomet pabalusios nuo troškulio, jos nepataria maldos žodžio. Tačiau, kaipgi yra, kad tuo pačiu metu gali būti ir Namie, naktyje, klaidžioti aplinkui nematydamas šviesos, neradama durų? Einu ir einu aplinkui namus be durų. Ir nerandu pačių namų.

Tačiau juk yra ir taip, kad girdžiu, lyg išlyjant su gairinančiu lietu, lyg su bitėmis saldžiai atlašant, begaline, nepavargstama meilės balsą, daugelį balsų viename, mano namiškių, mano Naujukiškių, girdžiu:

— Sveika Marija.

ŽINIOS IŠ NASHUA, N. H.

40 valandų atlydai buvo spalio 13, 14 ir 15. Pirmą dieną mišias aukojo ir vakare pasakė pamokslą kun. K. Rūkas, M.S., kuris buvo atvykęs iš Hartford, Conn. Antrą dieną mišias aukojo kun. Klemensas Kasinskas, C.P. (pasionistas) ir pasakė pamokslus ryte ir vakare. Jis taip pat ir sekmadienio ryte bei užbaigiant atlydus pasakė pamokslus. Pažymėtina, kad 40 val. atlydų metu, ypač sekmadienio ryte ir vakare, dalyvavo daug lietuvių. Jei lietuvių taip gausiai dalyvautų mišiose sekmadieniais, 10 val. ryte, kurios yra aukojamos lietuvių kalba ir choras gieda mišias ir giesmes lietuviškai, tai tikrai būtų galima pasakyti, kad Sv. Kazimiero lietuvių parapijoje lietuviška kalba tebėra gyva. Tikimės, kad nuo dabar, lietuviams atsigavę gausiai dalyvaus sekmadieniais 10 val. mišiose, kurias aukoja kleb. kun. Juozas Bucevičius, M. S., ir choras, vadovaujamas muziko Jono Tamulionio, gieda labai išpūdingai.

Trečiadienį, spalio 11, mišias aukojo ir novenos pamaldas laikė svečias kun. K. Rūkas, M.S., iš Hartford, Conn. Kun. K. Rūkas buvo paskirtas vykti į Filipinus, bet vėliau jo paskyrimą pakeitė ir paskyrė vykti į Argentiją. Jis dabar išvyko į New Yorką, kur studijuos ispanų kalbą.

Naujas vikaras. Spalio 11 į Sv. Kazimiero lietuvių parapiją atvyko naujas vikaras kun. Francis Spencer, M.S.

Kandidatai į mayorus (burmistrus). Lapkričio 7 vyks miesto valdininkų rinkimai. Kandidatais į mayorus yra trys: dabartinis miesto majoras Dennis J. Sullivan, Jonas V. Cheson (Cesiušas), vienas vyresniųjų aldermenų narys, ir Mario Vagge.

Metinis Sv. Kazimiero lietuvių parapijos rengimas įvyks lapkričio 8 d., 8 v. v. para-

pijos salėje, 119 Temple St. Tai bus taip vadinamas Padėkos kortavimo vakarėlis su stambiomis dovanom. Pirmą dovaną laimėjimui — \$50.00; antra — \$25.00; trečia — didelis kalakutas; ketvirta — didelis kumpis. Taip pat bus ir daugiau gražių dovanų. Parapijos klebonas kun. Juozas Bucevičius, M.S., ir jo pagalbininkai kviečia visus, ne tik vietinius, bet ir iš kitų kolonijų gausiai dalyvauti.

Siomis dienomis J. V. paštas išdalino visiem Zip Code korteles ir prašo visų, kurie nežino kitų miestų Zip Code, kad tas korteles, išpildę, gražintų paštui. Ant tų kortelių nereikia lipdyti pašto ženklų.

...Klaidos afitaisymas. Laikraščio Darbininko No. 63 (rugsėjo-September 26 d. laidoje) Nashua, N.H. žiniuose korespondentas, rašydamas apie įvykusį Nukryžiuotojo Jėzaus Seserų vienuolyno pikniką, Brocktone, Mass., ir pamaldas padarė klaidą. Buvo parašyta, kad "turingą pamokslą pasakė lietuvių ir anglų kalba kun. E. Sviokla." Turėjo būti kun. Vincas Valkavičius, Brocktono lietuvių Sv. Kazimiero parapijos vikaras.

Mirimai. Spalio 12 mirė Ed-

vard A. Dichard, Sr., 57 m. amžiaus, gyv. 38 Vine St. Velionis buvo pašarvotas Kazio Kazlausko, laidotuvių direktoriaus šermentinėje, 8 E. Pearl St. Palaidotas šeštadienį, spalio 14, iš Sv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčios Sv. Kryžiaus (parapijos) kapinėse.

Spalio 10 mirė Stepas Kazlauskas, gyv. 26 Campello St. Palaidotas iš Kazio Kazlausko šermentinės šeštadienį, spalio 14. Jis buvo veteranas ir priklausė Amerikos Legijonui.

Spalio 3 mirė Antanas Zverdinas, 78 metų amžiaus, Goffstown ligoninėje, gyv. 11 Temple St. Palaidotas iš Sv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčios Sv. Kryžiaus (parapijos) kapinėse, spalio 5.

Rugsėjo 26 mirė Karolina Česnolevičienė, 75 metų amžiaus, gyv. 8 Howard St., po ilgos ligos vietinėje ligoninėje. Palaidota iškilmingai iš Sv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčios Sv. Kryžiaus (parapijos) kapinėse. Velionė priklausė Maldos Apaštalavimo draugijai ir parapijai. Paliko liūdesy vyrą Steponą Česnolevičių, dvi dukteris, tris posūnius, septynis anūkus ir daug giminių. A. a. Karolina Česnolevičienė buvo pašarvota Kazio Kazlausko, laidotuvių direktoriaus, 8 E. Pearl St., šermentinėje.

Hartforde, LKM kuopos šventės metu buvo surengta paroda. M. Petrauskienė ir S. Rūkiene pina rūtų vainiką. Nuotr. A. Jaro

Ratelis ir linai, atvežti T. Kripienės iš Lietuvos 1938 m. Nuotr. A. Jaro

Tarptautinis festivalis Jaunimo Centre

"Rūpestis lietuviškosios kultūros kėlimu ir mūsų kultūrinių laimėjimų parodymu platesnei Chicago visuomenei mus paskatino priimti pakvietimą iš Chicago Junior Association of Commerce and Industry surengti tarptautinį šokių ir dainos festivalį Jaunimo centre," praneša Tėvas Bruno Markaitis, lietuvių jėzuitų provincionalas.

Festivalis įvyks spalio 27

d., 8:15 val. vak. 14 tautinių šokių grupių atstovaus Danija, Indija, Ghana, Airija, Švedija, Suomija, Norvegija, Afrocuba, Peru, Japonija, Turkija, Meksika, Filipinus ir Lietuvą. Lietuvius atstovaus Jaunimo centro studentų ansamblis, kuriam vadovauja Leokadija Brazdienė.

Festivalio programą praves Jim Conway, W.B.K.B. televizijos "Morning Show" vedėjas. Programoj dalyvaujančių tautinių šokių grupes galutinai atrinks juri komisija, vadovaujama Rudy Orisek.

I šį tarptautinį festivalį yra pakviestas visas Chicago konsularinis korpusas ir pagrindiniai Chicago veiksniai, kurių garbei tą vakarą Čiurlionio galerijoje įvyks priėmimas.

Festivalio programa taip pat yra rengiama Tėvo Algimanto Kežio vėliausių fotografijų paroda.

Bilietus galima įsigyti Karvelio Prekybos Namuose, 2501 W. 71st. St. Bilieto kaina: \$1.25.

Lietuvių Informacijos Centras yra pakviestas pristatyti šį įvykį amerikiečių spaudai, radijui ir televizijai. Tolimesnių informacijų galima gauti Chicago Junior Association of Commerce & Industry, 30 W. Monroe St., Chicago 60603 arba Lietuvių Informacijos Centre, 5620 S. Claremont Ave., Chicago 60636.

HARTFORD, CONN.

Metinė šventė

Spalio 8 LKMS 17 kuopos metinė šventė gražiai paminėta. Mišias laikė kun. A. Karalis už gyvas ir mirusias narys. Po mišių bažnyčios svetainėje lankytojai apžiūrėjo parodą, kurioje buvo vertingų daiktų: ratelis ir linai, atvežti iš Linkuvos valsčiaus — Baniūnų km. Juos atvežė mūsų narė T. Kripienė 1936, lankydamas savo tėviškę. Buvo plona drobė 200 metų senumo, narės O. Medonienės, garbingai išsaugotas prosenelių audinys. Daug daiktų buvo ir kitų narių.

Parodoj dalyvavo 57 kuopos pirm. Karpuškienė ir O. Vadišienė iš Manchesterio, Conn., su gintarais, medžio išdirbiniais ir linų audiniais. Mok. S. Rūkiene turėjo atskirą stalą su gintarais ir dailės išdirbiniais. Z. Dapkiene tautinės lėlės, juostos ir kiti tautodailės daiktai puošė parodos stalus.

Po pietų 4 v. buvo mok. S.

Rūkieneš paskaita. Prelegentė gyvai ir vaizdžiai apibūdino lietuviškos moters paskirtį, lietuviškos išlaikymą, komunizmo pavojų ir atsakė į klausimus. Laimutė Dapkutė paskambino pianinu keletą kūrinių. Rūtų vainika, gintarėlių ir 5 dol. laimėto L. Dapkutė, apsirengusi tautiniais drabužiais. Pinigai jos vardu paskirti Tėvynės garsų radijo valandėlei.

Sventėje pasveikinta A. Kadienė gimtadienio ir 50 metų narystės proga. Jai atneštas tortas ir sudainuota "Ilgiausių metų". Istojio nauja narė — Salomeja Spakauskienė. Džiaugsmingai sveikinam ją.

Ta proga dėkojam kun. A.

PAMAZU, BET JUDA

BALFO SKYRIAI

Pagal jau nusistovėjusią tradiciją Balfui aukos telkiamos rudenį. Vajus jau pradėjo visa eilė skyrių: Bostonas su vakariene, Brocktonas — pobūviu, Baltimorė — filmų popiete ir pan. Visai rimtai vajuos darbam pasirengė Detroitas, Chicago, Clevelandas. New Yorko balfininkai jau kelis kartus posėdžiavo vajuos reikalais.

Daugelis lietuvių, atskirai ir tolokai nuo lietuvių kolonijų gyvenančių, prašomi savo aukas pasiūsti tiesiai į Balfu Centra, 105 Grand Street, Brooklyn, N.Y. 11211.

— Stasys Jasutis, buvęs ilgametis Worcesterio, Mass., Balfu skyriaus darbuotojas ir kitų organizacijų narys iš Worcesterio išvyko. Porą mėn. praleidęs dukters Mirgos ir žento Algirdo Vaitkų šeimoje Brocktone, atvyko į Californiją pas žmoną, kuri čia anksčiau įsikūrė. Nepertoli, Torrance, Calif., gyvena kitos dukters (gail. seselės) ir žento Algimanto Prasauskų šeima. Dabartinis Jasučių adresas: 3024 E. 3rd St., Long Beach, Calif., 90814. Tel: 434-6671.

IŠ VISUR

— JAV ir Kanados lietuvių III Kultūros kongresas įvyks lapkričio 23-26 Chicagoje. Paskaitos bus organizuojamos ir vykdomos PLB kultūros tarybos priežiūroje, gi kultūriniam pasireiškimam tvarkyti yra sudarytas rengimo komitetas, kurio pirmininke pakviesta Marija Rudienė. Patį komitetą sudaro Z. Dailidka, J. Ignatonis, J. Jasaitis, J. Jurkūnas, V. Kleiza, J. Paštukas V. Radžius, M. Simkus ir J. Vaidelys. Taip pat į komitetą bus pakviestas ir JAV LB Chicago apygardos atstovas. III kultūros kongreso rengimu rūpinasi JAV LB centro valdyba, kurios pirm. inf. Br. Nainys jau turėjo pasitarimą su kongreso komiteto pirm. M. Rudiene.

— Pranciškonų provincijonas T. Leonardas Andriekus, spalio 12-15 dalyvavo Amerikos ir Kanados pranciškonų provincijolų metiniame suvažiavime Montrealyje. Grįždamas jis aplankė lietuvių pranciškonų vienuolynus (Toronto, St. Catharines, Bridgeville, Pa.) ir klierikus (St. Bonaventure, N. Y., Callicoon, N.Y.).

— Juozo Kajeko, Lietuvos atstovo, 70 metų sukakčiai atžymėti Washingtono LB apylinkės valdyba spalio 29 ruošia minėjimą Willard viešbučio Crystal Room salėje. Pagrindinis kalbėtojas bus dr. Domas Krivickas. Washingtono LB apylinkės valdybą sudaro: Kazys Vasaitis, Vincas Trumpa, Giedrė Malėnaitė, Arvydas Barzdukas ir Gražina Yamakawa.

— Vokietijos Lietuvių studentų sąjungos nauja valdyba: pirmininkė Birutė Girdvainytė (Miunchen), sekr. Jonas Naujokas (Heidelberg), išd. Janina Jurkonytė (Miunchen).

— Rimo Lanauško dailės darbų paroda atidaryta spalio 14 Balzeko lietuviškos kultūros muziejuje, Chicagoje. Parodą galima aplankyti kasdien nuo 1 iki 4:30 val. popiet. Paroda uždaroma lapkričio 10.

— Marquette Park šeštadieninės mokyklos trečias ir ketvirtas skyriai užsisakė "Eglute". Ją naudos kaip papildomą medžiagą klasėse. Mokyklos vadovybei, ypač K. Bradūnienei, nuoširdus ačiū. Ar nebūtų prašminga, jei ir kitos mokyklos pasektų jų pavyzdžiui. Per mokyklas laikraštėlis pasiektų didesnę vaikų skaičių. Dar prašymas lituanistinių mokyklų mokytojams: — atkreipkite dėmesį į vaikų rašinėlius ir atsiųskite "Eglutei". Jie noriau rašys, jei matys savo kūrinių lietuvių spaudoje.

— Smuikininkas Izidorius Vasyliūnas šią žiemą rengia 5 koncertus: lapkričio 12, gruodžio 31, sausio 21, kovo 17 ir gegužės 5. Visi koncertai įvyks Jordan Hall salėje. Visų programose bus lietuvių kompozitorių kūriniai.

Karaliui už mišių atlaikymą, Sibiro tremtinei S. Rūkienei už paskaitą ir prisidėjimą savais vertingais eksponatais prie parodos, Z. Dapkienei pagražinus mūsų parodą tautinėmis lėlėmis ir kitais tautodailės daiktais. Ačiū 57 kuop. pirm. Karpuškienėi ir O. Vadišienei už dalyvavimą parodoj. Ačiū L. Dapkutei už muzikos kūrinių išpildymą. Dėkojam fotografui A. Jarui už daugelio nuotraukų padarymą. Ačiū Tėvynės Garsų radijo val. vedėjui A. Dragūnevičiui už mūsų šventės garsinimą.

Dėkojam šeiminkėm: A. Stankevičienei, K. Kasmanaitienei, F. Kulienei, E. Stumbrienei, Ambrazienei. Ačiū dirbusiom priėmėjimui — Ch. Servienei, A. Kadienei, Našlienėnei.

Ačiū kasininkei S. Karr, jos vyrui, dukrelei ir mamytei K. Adimtenei už atliktus darbus. Ačiū visiem parodos lankytojams ir programoj dalyvavusiems.

Nuoširdžiai visiem dėkinga
LKMS 17 kuopos valdyba

VISI BENDROM JEGOM STATYKIME

KULTŪROS ŽIDINĖ NEW YORKE

- STATYBOS FONDAS ATIDARYTAS
- PATOGOS ŽEMĖS SKLYPAS ATRASTAS
- PASTATO PLANAI RUOŠIAM

KĄ PASIRYZOME — ĮVYKDYSIM! DABAR YPAČ REIKALINGA JŪSŲ AUKA ŽEMĖS SKLYPUI PIRKTI

TEVAMS FRANCIŠKONAMS BROOKLYNE (BUILDING FUND) 680 BUSHWICK AVE., BROOKLYN, N. Y. 11221

Siunčiu auką statybų fondui ir prašau įrašyti mane / mūsų šeimą / mūsų mirusiuosius į:

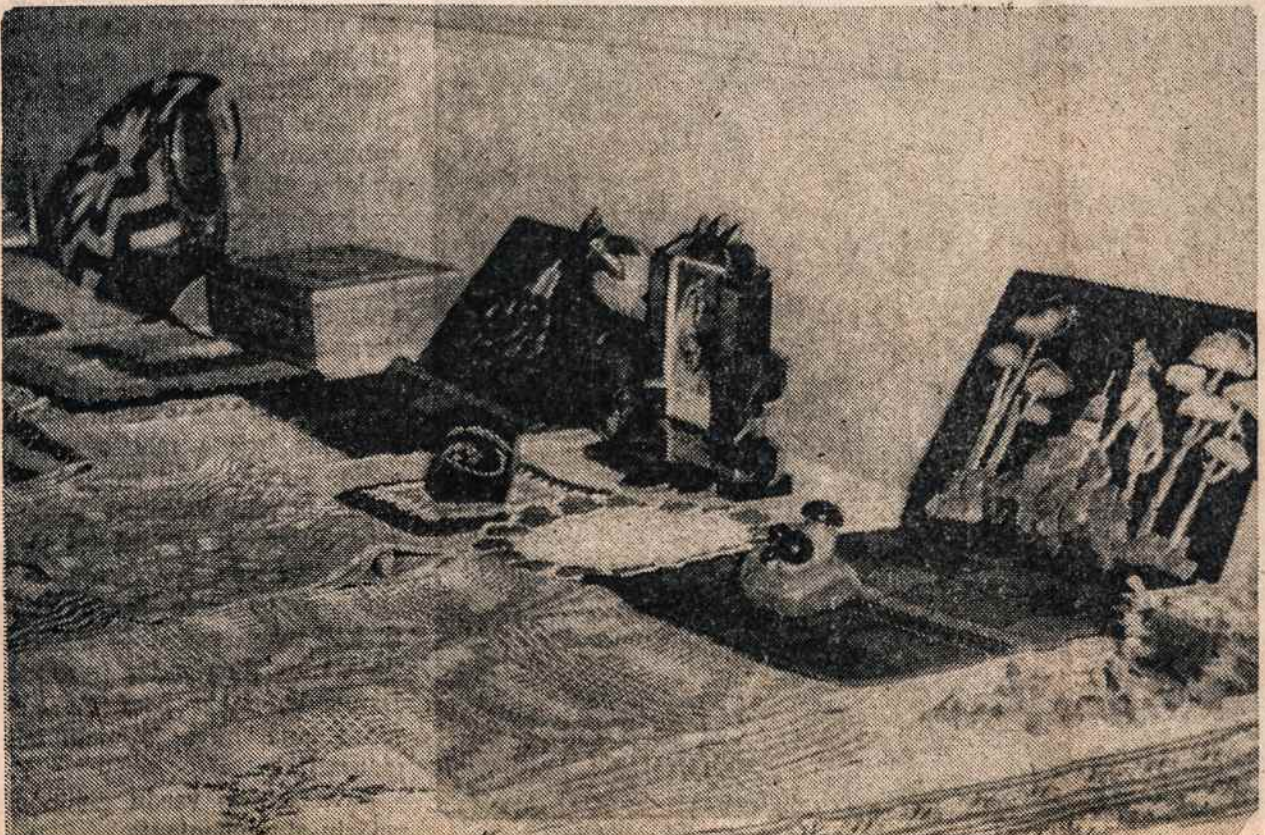
Garbės fondatorius (\$1000) Amžinuosius narius (\$500)

Fundatorius (\$100) Rėmėjus (mažesnė auka)

Pasižadau iš viso paaukoti ateiityje statybų fondui

ADRESAS

(Visoms aukoms atskaitoma mokesčiai (Tax deductible))

Hartforde vykusioje parodoje Manchesterio, Conn., kuopos stalas su lino audiniais, gintarais ir medžio dirbiniais. Juos atvežė pirm. Karpuškienė ir O. Vadišienė. Nuotr. A. Jaro

LK Susivienijimo vaisės rugsėjo 20 Sharkos restorane

SUSIVIENIJIMO VAKARIENĖ

Lietuvių Katalikų Susivienijimas, fraternalinė apdraudus bendrovė, praeitais metais atšventė 80 metų sukaktį, kuri buvo prisiminta visuose padalinuose — kuopose. Kuopos veikia prie lietuviškų parapijų ir apskritai rūpinasi lietuviška veikla.

Susivienijimas turi per 3

milijonus kapitalo. Nelaimės atveju yra apdrausti ne tik nariai, bet ir nario šeima. Kartu fondas yra ir lietuviškų reikalų rėmėjas.

Susivienijimo centro valdybos pirmininkas Leonardas Simutis rugsėjo 20 Sharkos restorane Chicagoje surengė vaisės Susivienijime besidarbuojan-

Kalba kun. J. Prunskis, vienas iš Draugo redaktorių. Prie stalo matosi vysk. V. Brizgys, E. Laurin — Chicago vyčių pirmininkė, kun. J. Prunskis, J. Povilaitis.

WATERBURY, CONN.

Vietos ir apylinkės ateitininkų sendraugių pastangomis lapkričio 5 d. 3 val. popiet Sv. Juozapo mokyklos salėje, 29 John Street, rengiama Šalkauskio-Putino akademija, su paskaita apie prof. Stasio Šalkauskio mokslines, filosofines, ideologines minties raidą nepriklausomos Lietuvos gyvenime, ir poeto rašytojo Vinco Mykaloičio Putino didžiulį literatūrinį palikimą Lietuvių tautai.

LIETUVIAMS TREMTINIAMS NESISEKA VOKIETIJOS TEISMUOSE

Turbūt niekur kitur taip neįdomia pasaulio lietuvių vargai kaip Balfio centre.

Viena iš tų vargo kategorijų yra tremtinių pastangos teismo keliu laimėti šiojį tokį atlyginimą už nacių padarytas nuoskaudas. Nacių skriaudom išlyginti vokiečiai prirašė išstisus toms potvarkiū. Juos nukentėjusiems pritaikinti gali tik igudę advokatai, specialistai.

Nei JAV nei Vokietijoje civiliniam ieškiniui laimėti valdžia neskiria advokato. Jį reikia samdyti. Tiesa, kai kurie advokatai sutinka ginti bylą už pusę laimikio, bet beveik visi prašo rankpinigių 300 ar 500 DM (apie 100 dol.). Mūsų tremtiniai pinigų neturi. Jiem labai sunku ir dokumentus, liudininkus surankioti. Jie neturi pinigų į didesnius miestus pvažiuoti. Balfui labai neaišku, ar pinigine parama tom bylom vesti į eina į šalpos kategoriją, ypač kai rezultatai labai neaiškūs.

Meninėje programos dalyje dalyvaus aktorius Vytautas Valiukas iš New Haveno, kuris skaitys poeziją iš vėliausios Putino kūrybos. Dainų ir arijų programą išpildys solistė Violeta Balčiūnienė. Jai akomponuos muzikas Vytenis Vasyliūnas. Abu iš Bostono. Meniniam akademijos apipavidalinimui pritaikintą scenoavizdį ruošia Regina Vaitkutė.

Siuo retu kultūrinio rengimo visuomenės susidomėjimas labai didelis, todėl laukiamas svečių iš plačios apylinkės.

Bendruomenės valdybos kviečiamas, Bostono dramos sambūris lapkričio 12 d., 3 val. popiet Sv. Juozapo mokyklos salėje vaidins Petro Vaičiūno 5 veiksmų pjesę „Nuodėmingas Angelas“. Šį veikalą sambūris su dideliu pasisekimu yra vaidinęs visoje lietuvių kolonijū, todėl ir Waterburyje tikimasi gausaus publikos atsilankymo.

SEPTINTO FORTO KALINIAI, ATSLIEPKITE

Henrikas Pernaravičius, Spindulio spaustuvės raidžių rinkėjas, spausdino ir platino atsiskaitimus prieš nacius. Vokiečiai jį pagavo ir 1943 uždarė VII Fortą Zaliakalnyje. Iš ten išvežė į Vokietijos kalėjimus, iš kurių 1945 išlaisvino amerikiečiai. Pernaravičius buvo įvairiai kankintas, susirgo tuberkulioze, iš kurios iki šiol nepagijo. Žmona pusiau paralyzuota. Abu nedarbingi, nuolat Balfio šėlpami. Jie tikrai galėtų gauti iš vokiečių kompensaciją, jei įrodytų, kad sė-

tiem asmenim. Kartu buvo susipažinta ir su Susivienijimo veikla bei jo ateities planais. Vaisėse dalyvavo ir vysk. V. Brizgys.

Vaišių metu buvo prisiminta praeitis ir buvo iškelta naujų minčių, kaip Susivienijimą sumoderninti, pritaikyti laiko dvasiai, pritraukti daugiau narių.

Tą vakarą kuopų finansų sekretorius įteikė čekį už narių dividendus. Nariam išdalinta apie 10,000 dol. Pinigai susidarė iš inauš procentų.

Pasibaigus vaisėm, visi buvo apdovanoti gausia informacine literatūra. Ten buvo atžymėta Susivienijimo istorija ir kokį vaidmenį nuveikė lietuviškoje visuomenėje. Susivienijimui ir dabar teberūpi, kaip išlikti savo tautos vaikais.

Laidotuvių direktorius Evans pasiūlė, kad kuopa, kuri suras daugiausia narių, gaus 100 dol. premiją.

Išsiskirstę pageidautų, kad panašių informacinių subvimų būtų daugiau.

St. Kastytis

Iš Saulėtos Floridos

Miamijė šiemet turėjome ilgą ir nepaprastai karštą vasarą. Dažnai dienos metu būdavo vis virš 90 laipsnių. Dideli karščiai slopino augalus ir visa kas gyva. Neišlįjo nei lašo.

Dabar jau trečia savaitė kaip kasdien pliaupia lietūs. Būna blogiau kai atslenka uraganai ir nuo jų tenka slėptis kol jie užauja, smarkauja ir kartais dideli nuostolius padaro. Atrodo, kad šiemet Miami gyventojai laimingai užbaigė uraganų sezoną — nei vienas toks baidūnas — viesulas nebeužsuko į Miami. Po Visų Šventų dienos visi uraganai išnyksta. Tada nusigiedrina dangus, nutila smarkūs vėjai, saulė „žemė ritinėjasi“. Nuo tada ima važiuoti turistai pasimaudyti ir džiaugtis Floridos šiltomis dienomis.

Siuo metu Miami atostogauja kun. dr. J. Prunskis, Draugo redaktorius, drauge su motinėle, kuri Sibire iškentėjo eilę metų, ir sesute Anelė. Jas abi kun. Prunskis parsikvietė iš Lietuvos. Kartu iš Chicago atvyko Jonas Andriūšas. Visi grįžta į Chicago spalio 23.

Ona Petrušenė, buv. Lietuvos finansų ministerio našlė, pardavė savo namus Detroito ir atvyko į Miami. Ji apsigyveno pas Jadvygą Tūbelienę, jos nuosavame name.

J. Narūnė.

Pirmas negras, išrinktas JV senatorium, buvo Hiram Revels, gimęs 1822, North Carolinoj. Į senatą buvo išrinktas 1869.

dėjo VII forte. Kas apie tai žino, malonėkite Balfą painformuoti. Rašykite: Balfas, 105 Grand Street, Brooklyn, N.Y. 11211, USA.

Rūtos ansamblio koncertas Worcester, Mass.

Rūtos ansamblis iš Newarko spalio 14 buvo nuvažiavęs autobusu į Worcester, Mass., kur Švč. Trejybės mokyklos salėje davė koncertą. Salė nauja, ši mėnesį tik baigta.

Koncertą rengė Lietuvos vyčių 26 kuopa. Parengimo pirmininku buvo Charles J. Grigaitis, jam talkino Mary Jankowski, vyčių garbės narė.

Programa pradėta Amerikos, Lietuvos ir vyčių himnais. A. komponavo — Aleksas Mrozinkas. Dirigavo Algirdas Kačanauskas. Trumpai kalbėjo ansamblio pirmininkė Loretta Stukas.

Koncertas buvo vienas iš geriausių, nes čia daug prisidėjo nauja salė su gera akustika. Programoje buvo lietuvių liaudies dainos, amerikiečių dainos ir ištraukos iš operų.

Solo ir duetu dainavo Liudas Stukas ir Florence Schirm, be jų duetu dainavo: Valentinas Melinis ir Clara Krajsa. Reikia pažymėti, kad Clara Krajsa nėra lietuvaite, bet ji mieliai dainuoja lietuviškas dainas.

Po koncerto veteranų klubas buvo ansambliui priėmimas. Ten kalbas pasakė kun. J. Jutkevičius — šv. Kazimiero parapijos klebonas, Algirdas Kačanauskas, Mary Jankowski.

Koncertą paminėjo Worcesterio Catholic Free Press, Newark Evening News ir Elizabeth Daily Journal.

Priėmimo buvo prisimintas ir Robertas Sinusas, kuris spalio 21 susituokė su Ellen Juska iš Toronto. Ansamblio pirmininkė jam įteikė dovaną.

Šių eilučių autorius ir ansamblis nuširdžiai dėkoja Lietuvos vyčių 26 kuopai už tokį gražų priėmimą. F.V.

Japonija nupirko 31,000,000 svarų uranijaus iš Denisono ir Rio Algomos kasyklų Elliot Lake, Ont., Kanadoje. Nupirko uranijaus kaina neskelbiama, bet spėjama, kad ji prašoka \$200 milijonų. Sutartis uranijui pristatyti pasirašyta 10 m. laikotarpiui. Uranijaus paklausos sumažėjimas buvo didelė problema Elliot Lake kasyklų miestui. Atrodė, kad jam gresia visiškasis sunykimasis. Ilgą laiką kasyklos sudarinėjo uranijaus atsargas, pasinaudodamos Kanados vyriausybės finansine parama.

Studentų ateitininkų stovykloje Kanadoje Elena Bradūnaitė, vakaro programų vedėja.

ATSAKYMAI TEISINIAIS KLAUSIMAIS

Adv. M. ŠVEIKAUSKIENĖ sutiko šiam laikraštyje duoti paaiškinimų ir patarimų teisiniais klausimais Darbininko skaitytojams. Klausiant reikia pažymėti, ar skaito Darbininką. Klausimai siųsti jos adresu: Mrs. M. L. Šveikauskas — Attorney-at-Law, Co-operative Bank Plaza, 1864 Centre St., West Roxbury, Mass. 02132.

AR VISI SUSIZEIDIMAI ATLYGINAMI ? Klausimas

Jau 16 metų pastoviai dirbu vienoje privačioje ligoninėje. Dirbu virtuvėje. Ligoninėje turiu kambarį ir čia gyvenu. 1966 spalio 15, po darbo, apie 10 val., besimaudydamas po dušu aš paslydau ir kritau ant kairiojo šono ant marmurinių grindų. Nusilaužiau kairiąją ranką aukščiau riešo. Tą patį vakarą ligoninės budintis daktaras pasiuntė mane į miesto ligoninę. Ten lūžusią ranką peršvietė ir iš ryto sugipsavo. Ligoninėje išgulėjau dvi paras. Už peršvietimą, ligoninei ir daktarui, nors ir nepilnai, apmokėjo Blue Cross — Blue Shield. Daktaro paliepiu šešias savaites nedirbau, bet iš darbovietės gavau pilną atlyginimą, kaip ir dirbęs.

Teko girdėti, kad po metų nuo rankos susilaužymo turėsiu stoti į daktarų komisiją ir į teismą kompensacijai gauti. Metai besueinau, bet jokio kvietimo iš niekur negaunu.

Malonėkite atsakyti, ar man kompensacija priklauso? Jei priklauso, — kur kreiptis? Gal pasitarti su advokatu, o gal dar laukti?

Skaitytojas, N. Y. valstija

Atsakymas

Prileidžiu, kad Tamsta kalbi apie „Workmen's Compensation“. Tokiai pašalpai gauti darbininkas turi būti arba visiškai arba bent dalinai „nedarbingas“, t.y. darbininkas negali dirbti dėl „susizeidimo“ (totally or partially disabled). Kadangi Tamsta sakai, kad darbu buvai nutraukęs tik šešiom savaitėm, aš prileidžiu, kad Tamsta buvai pakankamai pasveikęs grįžti į savo einamas pareigas. Tad sunku suprasti kokiu pagrindu remiantis toksai kompensacijos ieškinyš galėtų būti pateikiamas šiuo metu.

Bendrai kalbant, „Workmen's Compensation“ ieškinyš

ne visuomet yra toks paprastas ir savaime suprantamas reikalas, kaip pats sužeistas darbininkas jį įsivaizduoja. Reikia įrodyti, kad susizeidimas įvyko tokiom sąlygom ir tokiom aplinkybėm, kad jis „tikrai“ yra surištas su darbu (arising out and in the course of employment). Tai dažnai yra ginčijamas reikalas. Pavyzdžiui, šiuo atveju draudimo bendrovė, kuri draudžia Tamstos darbdavį, turėtų pagrindo tvirtinti, kad Tamsta paėmė dušą savo „malonumui“, o ne ryšium su virtuvėje dirbamu darbu. Tamstos advokatas pateiktų argumentą, kad Tamsta paėmė dušą, pabaigęs darbą ir kad nusimaudyti po darbo yra itin susiję su darbu ir t.t. Faktas, kad gyvenimo pačioje ligoninėje, irgi turėtų reikšmės.

Įrodžius, kad Tamstos susizeidimas yra „surištas su dirbamu darbu“, t.y. jei atsakomybės (liability) klausimas būtų išspręstas Tamstos naudai, tada, jei ateity Tamsta pasidarytum nedarbingu arba bent dalinai nedarbingu dėl tos rankos ankstyvesnio sužeidimo, Tamsta galėtum reikalauti kompensacijos.

Jei sužeistas darbininkas nepasirašo vadinamosios „lump sum settlement“ sutarties su draudimo bendrove, jis nėra „atleides“ jos nuo tolimesnės atsakomybės. Žinoma, jei vėliau toks klausimas iškyla, darbininkas vėl privalo įrodyti, kad jo nedarbingumo priežastis yra tęstina, būtent, kad tas yra ankstyvesnio susizeidimo paseka ir todėl bendrovė yra atsakinga. Daugumas valstijų turi dar vieną papildomai numatytą vienkartinį mokėjimą susizeistam darbininkui. Šis vadinasi „compensation for loss of function and disfigurement“. Aš manau, kad Tamstos informuotojas gal šį mokėjimą turėjo galvoje. Tokį mokėjimą gali gauti tik toks susizeidęs darbininkas, kuriam buvo pripažinta teisė gauti „workmen's compensation“.

Jei Tamsta nepatikei ieškinyš, vargu ar būsi automatiškai pašauktas į daktarų komisiją arba teismą. Pasikalbėti su vietiniu advokatu šiuo reikalu nepakenktų.

Laiškas redakcijai

Darbininko rugsėjo 26 d. numeryje paskelbta, kad mirė kun. Pranas Bajerčius, buvęs Pagėgių kapelionas. Kadangi ilgus metus gyvenau Klaipėdoje, tai kun. Pr. Bajerčių gerai pažinau. Pirma jis buvo Vytauto Didžiojo gimnazijos Klaipėdoje kapelionu, o vėliau naujai įsteigtos R. K. parapijos klebonu Pagėgiuose. Buvo jis simpatiško būdo žmogus, mokėjo sugyventi ir su lietuviais ir su vokiečiais. Žmogus jautrios ir geros širdies: kai jis sužinojo, kad esu Tilžės geštapo kalėjime, jis sugebėjo atsiųsti man į kalėjimą keletą maisto siuntinėlių. Tuo jis man suteikė pagalbą pakelti kalėjimo sunkumus. Buvau ir esu už tai jam labai dėkingas.

Šia proga turiu dar pasakyti, kad mano vaikai — a.a. žuvelis sūnus Raimundas ir dukterė Danguolė, dabar prof. A. Klimo žmona, buvo jū mokiniams gimnazijoje.

Savo šeimos vardu giminėm reiškiu gilią užuojautą.

R. Liormanas

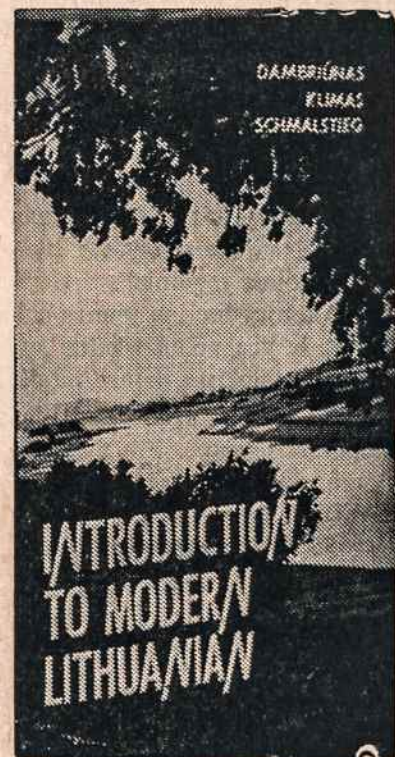
NAUJOS PLOKŠTELĖS

Graži dovana Kalėdų švenčių progai. Tai „Linskmų Kalėdų“ — nauja ilgo grojimo plokštelė, kurioje „Rūtos“ lietuvių ansamblis įdainavo šias kalėdines giesmes: Leiskite rasą, Tyliają naktį, Piemenėliams, Nakties tyloj, Gul šiandieną, Linksma giesmė, Sveikas Jėzau gimusis, Ateikit džiaugsmingai, Mes girdėjom angelus, Šventa naktis, Angelai gieda danguje. Kaina: stereo -5.00, mono -4.00. Pesiuntimui pridėdama 50 c.

„Lietuviškos senos ir naujos dainos“ — nauja ilgo grojimo plokštelė. Įdainuota: Užtalės daina, Prieš tūlimą kelionę, Pavasario linksmybės, Bobutė ir Pilypėlis, Sią naktelė, Aš augsau pas tėvelį, Tinginė boba, Oi tu Jieva, Jievužė, Oi laukiau laukiau, Stikliukėlis ir Merguzelė brangi. Dainuoja: R. Marijošius, V. Noreika, L. Abarius, A. Mikalaukaitė, A. Staškevičiūtė, S. Petkevičius, V. Daunoras ir mišrius chorai IŠleido Eurotone Co. Kaina: mono 4 dol., stereo 5 dol.

„Lietuva Brangi“ nauja ilgo grojimo plokštelė, kurioje chorų ir solistų įdainuota: Lietuva brangi, Per šilėlių jėgą, Senas jūrininkas, Apynėli žaliasai, Nemunas, Žibuoklė, Tu prisimink, O tu Joneli, Daina apie Klaipėdą, Lietuviška polka ir Lietus lynojo. Išleista Kanadoje. Kaina 5 dol., pesiuntimams 50 c. Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

Lietuvos general. konsulo J. Budrio atsiminimai „Kontržvalgyba Lietuvoje“ ką tik išėjo iš spaudos. 224 psl. knygoje autorius vaizdžiai apžvelgia kontržvalgybos veiklą Lietuvoje, netrukus po nepriklausomybės atgavimo. Šnipų ir kitų įtartinų asmenų sekimas ir jų kenksmingų siekimų atidengimas skaitytojų sujudina ir pagauna. Kaina 2.50 dol. Šią ir kitas lietuviškas knygas bei plokšteles galima įsigyti Darbininko administracijoje: 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221.

Introduction to Modern Lithuanian. Puikus lietuvių kalbos vadovas su 40 pamokų, gramatikos priedu, skaitymais ir žodynėliais. Tekstas ir paaiškinimai anglų kalba. Nemo-kantiem ar nedaug mokantiem lietuviškai — puiki galimybė išmokyti. Parengė L. Dambriūnas, A. Klimas ir W.R. Schmalstieg. Išleido lietuviai pranciškonai Brooklyne. 479 psl., kietais viršeliais. Kaina 7 dol.

Labai naudingas priedas pradedantiems mokytis lietuvių kalbą: Lithuanian Reader for Self-Instruction. Parengė W. R. Schmalstieg ir A. Klimas. Kaina 1 dol. Abi knygas galima užsisakyti:

DARBININKAS

910 Willoughby Ave.
Brooklyn, N. Y. 11221

Scena iš "Nuodėmingo angelo", kai jis buvo suvaidintas Darbininko vakare Woodhavene. Iš k. į d. — Arnas Raimundas, skulptorius — Antanas Januška; Dalia, jo žmona — Rita Ausiejūtė; kunigas Robertas — Povilas Žižkus. Nuotr. V. Maželio

Kad būtų linksmiau...

Pagyvenęs vyrukas skundžia-si draugui:
 — Negaliu naktimis miegoti. Kas daryti?
 — Kas pusvalandį išgerk po stiklėlį vyno, — pataria bičiulis.
 — Ar nuo to tikrai užmigsiu?
 — Pilnai negarantuojau. Jei ir nemiegos, tai vis dėlto bus maloniau praleisti nemigos naktį su vynu, negu be vyno.

Seimininkas siūlo svečiui:
 — Ką pasirinktumėte: arbatą su romu ar be romo?
 — Aš jau mieliau rinkčiausi romą be arbatos...

Vienas poetas paštu pasiuntė žurnalo redakcijai poemą "Kodėl aš gyvenu?" ir gavo ją atgal su redakcijos prieraišu: "Todėl, kad pasiuntėte ją paštu".

Teisėjas klausia teisiamaį:
 — Kokius argumentus galite pateikti, kad sutvirtumėte savo nekaltumą? Ar jus kas nors matė įsilaužimo metu?
 — Ne, ponas teisėjas. Mano laimei, niekas nematė.

RADIJO PROGRAMOS

- BOSTON, MASS.**
 Vedėjas
PETRAS VIŠCINIS,
 173 Arthur St.
 Brockton, Mass. 02402
 Tel. 586-7209
WHIL - 1430 kil. Medford, Mass.
 Sekmadieniais nuo 11 iki 12 vid.
- BOSTON, MASS**
 Vedėjas
STEP. MINKUS
WLYN - 1360 kilocycles
 ir FM 101.7 banga
 Sekmadieniais nuo 1 - 1:30 val. p.p.
- BOSTON, WORCESTER BROCKTON, MA**
 Vedėjas P. VIŠCINIS
 173 Arthur St., Brockton 18, Mass.
 Tel. JU 6-7209
 FM bangomis 105.7 MC
 meg. iš WKOX, Framingham, Mass.
 Sekmadieniais 8 - 9 val. ryte
- LIETUVIŠKŲ MELIODIJŲ RADIO VALANDA**
 girdima kiekv. šeštadienį 3-4 p.p.
 iš Detroito stoties WJLB-AM - 1400
 kilo. Pranešėjai: Patricia Bandza ir
 Aigis Zaprackas; vedėjas — Ralph
 Valatka, 15756 Lesure, Detroit, Mich.
 48227; tel. 273-2224.
- HARTFORD, CONN.**
 Ved. ALG. DRAGONAVICIUS
WBMI - FM 95.7
 273 Victoria Rd., Hartford 14, Conn.
 Tel.: 249 - 4502
 Sekmadienį — nuo 12 iki 1 p.p.
- PITTSBURGH, PA.**
 WZUM, 1590 banga
 vedėjas VYT. A. YUCIUS
 62 Shady St. W. Pgh., Penna. 15223
 Tel. 563-2754
 Sekmadieniais 12:00 iki 12:30 v. p.p.
- PHILADELPHIA, PA.**
 WTEL, 860 kilocycles
 BENDRUOMENĖS BALSAS
 1203 Green St., Phila., Pa. 19123
 PO 5-0932
 Šeštadieniais nuo 1:30 iki 2:30 p.p.
- WATERBURY, CONN.**
 WWCO - AM - 1240
 Ved. ANT. PALIULIS
 Lietuvos prisiminimai
 Kultūrinė - komercinė programa
 Sekmad. 9:35 iki 10:30 ryto

Pažįstamas paklausė skoto:
 — Ar jus nepykina nuolatiniai juokai apie skotų šykštumą?
 — Žinoma, kad mus tai labai pykina.
 — Kodėl?
 — Kiti žmonės iš to turi malonumo, bet mums už tai nieko nemoka.

Petriukas atidžiai stebi kaimyną, taisantį savo tvorą.
 — Ar tau labai įdomu dailidės amatas? Gal ir tu užaugęs būsi dailidė?
 — Visai ne. Aš tik laukiu kada su plaktuku suduosit sau per pirštą...

Skotas parodo draugui savo naują butą.
 — O šis yra mūsų muzikos kambarys.
 — Kaip tai? Šitame kambaryje aš nematau jokio muzikos sinstrumento.
 — Tai niekis. Iš šito kambario mes geriausiai girdime mūsų kaimyno plokštelių muziką.

— Parduotuvės savininkas skambina policijai:
 — Pone inspektorai, gavau grasinantį laišką!
 — Hm... Laiškas anoniminis?

— Ne, aiškiai pasirašytas.
 — Kieno gi tas laiškas?
 — Mokesčių inspektorius...

Žinomas prancūzų astronomas Ž. Kasinis pakvietė miesto galvas ir garsius finansininkus pažiūrėti reto reginio — saulės užtemimo. Deja, jie pavėlavo.
 — Nė bėda, — tarė Paryžiaus meras. — Mes kitą kartą ateisime. Juk observatorijai reikalingi pinigai. Kasiniui teks saulės užtemimą parodyti iš naujo.

— Jonuk, eik ir duok bučinėlių naujai auklei, — sako mama.
 — O, ne, aš nenoriu gauti į ausį taip, kaip tėvelis gavo.

REPUBLIC Liquor Store, Inc.
 322 Union Avenue, Brooklyn II, N.Y.
 Telefonas EV 7-2089
 JUOZAS BRUZINSKAS, vedėjas
 Didelis pasirinkimas įvairių vynu, degtinių, konjakų, midų šventėms bei kitokioms progoms

LIETUVOS ATSIMINIMŲ RADIO VAL. 25 METAI
SESTADIENIAIS NUO 5 IKI 6 V.P.P.
 DIREKTORIUS: DR. JOKUBAS J. STUKAS
 1330 KIL 97-9 Mq.FM
ADRESAS: 1016 SCHLEIFER ROAD HILLSIDE, N.J. 07205
TELEFONAS: 289-6878, AREA CODE 201

TO PLACE YOUR AD CANCEL OR CHANGE
 Tel.: 867-3680

DISPLAY
 Outstanding Lake Champlain area. Build your own log cabin. Hunt, fish, ski, 6 hrs. NYC. Paved road. 5-acre cabin site \$900 — \$20 down, \$15 mo. Enrie Rock, Box 22, Morrisonville, N.Y. Tel. (518) 563-3599.

LLOYD CONSTRUCTION CO.
 Mason - Concrete work specializing - stoops driveways - patios chain link fence: also slate work, inside and out. Free estimates 657-1421 all day Sunday after 6 PM

Hunter Lake Lodge Parkville, N.Y. Exit 98 on Route 17 (Quickway) Great deer hunting, bar-liquor store on premises. Home cooked meals. Daily rates \$15. Weekly rates \$75. 2 in a room. Tel. (914) 292-4269 — Prop. James W. Cozzette

THE BIG BAY RIDGE SHOW SONS OF NORWAY CENTER
 60th St & 8th Ave Brooklyn 12 Noon to 8 PM
 P.O. Box 95, Far Rockaway N.Y. 11690
JULES J. KARP, Chairman
 GR 1-3446
 Show Nov. 19 — second show
 Free Admission (Dec. 17/67)

HELP W. MALE
 Lathe Hands — in Passaic. Modern machines, good working conditions, company paid benefits, family hospitalization & medical/surgical plan, holidays, vacations. 1st shift only, steady work. Call 201-473-3110 between 9 a.m. and 5 p.m.

CLERK FOR DELICATESSEN
 Work near home full and part time Exp'd — part time, Saturday and Sunday.
HEATHCOTE DELICATESSEN
 914 SCarsdale 3-3160

MEN WANTED
 Full time, plus overtime Janitors - Waxers needed in Tuxedo Area Must have transportation Starting pay \$2.00 per hour (914) 534-7930

Tool & Die Makers
 Excellent Opportunity
 A First Class highly experienced man can make a very healthy amount an hour. ALSO the rate for a Class B man is extremely good. Fully paid: Hospitalization, Medical & Life Insurance. A profit sharing plan that had distribution to some of our men last year that amounted to almost one-fifth of their pay. — Phone us NOW in perfect confidence and we will arrange a convenient time for you to discuss this with us.
 Mr. H. ANDEL (212) MA 4-6878

ARWOOD CORP.
 35 York St. Brooklyn N.Y.
 An Equal Opportunity Employer

H. W. FEMALE
GIRLS - WOMEN
 Tension Envelope offers diversified employment opportunities to women who desire a sense of interest, pride and accomplishment in their work, and not the everyday borreness of a job. No experience necessary, we will train you to operate envelope folding machines like a pro.
IMMEDIATE OPENINGS
 7:30 AM & 4 PM Shifts available All year round employment, no layoffs, 9 paid holidays, vacation, hospitalization, and many other benefits. Pleasant working conditions, employee cafeteria; good starting salaries incl. periodic wage increase.
TENSION ENVELOPE
 Apply or call now: Huyler & Wesley Sts. South Hackensack, N.J. Phone: 487-1883. Interviews also available after 6 PM and Saturdays.

H. W. MALE
 Field Servicemen new openings, top career opportunity in the service division, HS grad, have a car, over 18, mechanical background or equiv. We offer: incentive bonuses, sick & vacation pay, major medical, salary increases, car expenses paid. For interview: Mr. L. Versaci, 228-1452.

Sheet Metal — all around factory work on punch press, press brake, spot welding, etc. steady work, Co. paid benefits, apply 8-4:30 daily, Saturday 8-11 AM. Gwilliam Machine & Mfg. Co. 251 Westcott Drive, Rahway N.J.

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK
 Inkorporuotas 1863
 460 West Broadway, South Boston Massachusetts
 "Kur tūkstančiai taupo milijonus"
 Alfred W. Archibald, President
 Šio banko direktorių taryboje yra Lietuvos garbės konsulas adv. A. O. Shallna ir adv. Jonas J. Grigalus. Reikale su patarnautojais galima susikalbėti ir lietuviškai. • Turtas (Assets) virš \$125,000,000.
 Current dividend 5% on all accounts.
 Dabar moka **5%** už visų rūšių taupomus pinigus.

Rimos ir Juozo Bruzinskų SIUNTINIŲ ĮSTAIGA
 siunčia dovanų siuntinius į Lietuvą ir SSSR. Krautuveje didelis pasirinkimas geros rūšies prekių žemomis kainomis. Priimami telefoniniai užsakymai ir sudaromi siuntiniai gauti paštu. Užsakomi rusiški automobiliai ir kitos prekės, daniški maisto siuntiniai, itališki akordeonai ir nylon'o lietaipalčiai. Parūpinami dolerio krautuvių kuponai.
 370 UNION AVENUE • Telef. EV 4-4952 • Brooklyn N.Y. 11211

S & G MEAT MARKET
 ANTANAS VAITKUS, vedėjas
 84-09 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421; VI 9-5077
 340 Grand Street, Brooklyn, N.Y. 11211; STagg 2-4329
 Papigintomis kainomis priimame užsakymus VESTUVĖMS ir POBŪVIAMS.
 Pristatome į namus lietuviškus skilandžius ir sūrius. We take all orders special price for Weddings and Parties.
 Home-made Bologna

VILNONĖS MEDŽIAGOS JŪSŲ ARTIMESIEMS IMPORTUOTOS IR VIETINĖS
 Vilnonės medžiagos kostumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — Geriausias rūšies pigiausiasis katnomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus į Europą. Uželkite ir įsitikinsite!
SUPERIOR PIECE GOODS CORP.
 Tel. AL 4-8319 • 200 Orchard St., New York, N.Y. 10002

"AIDAS" Radio - T. V. Lab.
 94-17 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421 — Tel. HI 1-7747
 Spalvuotos ir paprastos TV, radio stereo ir paprasti aparatai, vėsintuvai (air conditioner), magnetofonai (tape-recorder) — taisyimas ir pardavimas.
SPAUDOS KIOSKAS
 J. BUBLAITIS J. PASUKONIS

JUOZO MISIŪNO RAY'S LIQUOR STORE
 Galima gauti įvairiausias rūšies amerikiečių ir importuotų gėrimų... Didžiausias pasirinkimas degtinėms ir vynu. 103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
 Telefonas: Virginia 3-3544

DARBININKAS
 prašo talkos savo skaitytojų, tikėdamas sulaukti naujų skaitytojų, kad galėtų ir toliau išsilaikyti. Prašome paraginti draugus ir pažįstamus laikraštį užsisakyti. Gavus adresą, susipažinimui siunčiamas nemokamai. Prenumerata 7 dol. metam. Naujiems skaitytojams — pirmiem metam 5 dol. Iki šių metų galo tik 2 dol.
 Kas suras du naujus skaitytojus, moka už abudu 9 dol., už 3 — 12 dol. metams.
 Administracija taip pat prašo nedelsti atsilyginti už 1967 metus. Raginimas sudaro nereikalingų išlaidų. Prašome pasinaudoti čia pridėdama atkarpa.
 Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221
 Siunčiu prenumeratą už 1967 metus.
 Vardas ir pavardė
 Adresas
 Siunčiu už prenumeratą \$..... aukų \$.....; Viso \$.....
 (Data) (Parašas)

LAIDOJIMO DIREKTORIAI
J. B. Shalins-Salinskas
 LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
 84-02 JAMAICA AVE.
 (prie Forest P'way Station)
 Woodhaven, N. Y.
 Suteikiame garbingas laido tuves. Kopyčios nemokamai visose miesto dalyse; veikia ventiliacija.
 Tel. Virginia 7-4499

STagg 2-5043
Matthew P. Ballas
 FUNERAL HOME
 Moderni kopyčia - Air conditioned
 A. J. BALTON-BALTRONAS
 Licensed Manager & Notary Public
 660 Grand St., Brooklyn 11, N.Y.

Evergreen 8-9770
Joseph Garszva
 GRABORIUS
 BALSAMUOTOJAS
 231 2BEDFORD AVE.
 Brooklyn, N. Y.

Theodore Wolinnin, Inc.
 E. JOSEPH ZEBROWSKI
 Laidotuvių direktorius
 Moderniška kopyčia su Air Condition
 123 E. 7th St., New York 9, N.Y.
 GRamercy 5-1437

Market 2-5172
BUYUS FUNERAL HOME
 Mario Teixeira, Jr.
 Laidotuvių direktorius
 426 Lafayette Street
 Newark, N.J. 07105
 Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios kopyčios — Oras vėdinamas.

VAITKUS FUNERAL HOME
 197 Webster Avenue
 PRANAS VAITKUS
 Laidotuvių Direktorius ir balsamuotojas
 Cambridge, Mass.
 NOTARY PUBLIC
 Patarnavimas dieną ir naktį. Moderniška kopyčia sermenimis dykal. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus — Tel. TR 6-6434

KARLONAS FUNERAL HOME
 280 CHESTNUT STREET
 NEW BRITAIN, CONN.
 Tel. BA 9-1181

Tel. 753-6181
DELINIKS FUNERAL HOME
 THOMAS DELINIKS
 Laidotuvių Direktorius
 Jautriai užjaučia nelaimės valandose ir paruošia garbingas laido tuves.
 17 Congress Ave.
 Waterbury, Conn. 06708

C. A. VOKET ADVOKATAS
 41-40 74th Street
 Jackson Heights, N. Y.
 Tel. NEWton 9-6620

Long Island
 statome įvairaus dydžio naujus namus, kuriuos galima tuoj įsigyti. Priimam užsakymus pastatyti pagal pirkėjo pageidavimus ant mūsų arba pirkėjo žemės. Statybą atliekam sąžiningai pagal susitarimą už labai prieinamą kainą. Visais reikalais kreiptis pas statybininką Andrių Armoną
 Tel. 516 AN 1-2864

DARBININKAS

**NEW YORKO
NAUJENOS**

Vienuolynas GL 5-7068
Spaustuve GL 2-6916
Administracija GL 2-2923
Redakcija GL 5-7281

Jurgio Jankaus naujas veikalas pradedamas spausdinti Darbininke

Su šiuo Darbininko numeru pradėdame spausdinti Jurgio Jankaus naują veikalą — trijų veiksnių dramą "Peilio asmenimis". Šiuo veikalu spausdinimu ir jį vėliau išleisdami atskira knyga norime prisidėti prie Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 50 m. sukakties atžymėjimo.

Veikale autorius vaizduoja tragišką mūsų tautos epochą — sunkias partizanų kovas. Pasirinko kaip tik tą laiką, kai po kelerių kovos metų pavargo ir išseko kovotojų jėgos. Jie ap-

siprendžia, kad reikia grįžti į civilinį gyvenimą. Bet kaip? Kas padės gauti dokumentus, kaip įsiteisinti. Rusam ir jų pakalikam rūpi sunaikinti juos. Kartu intriga pinama ir su gražios meilės motyvu.

Visi skaitytojai prašomi sekėti šią atkarpą. Ji spausdinama 3 puslapyje.

Klemensas Simon-Siminkevičius, gyvenęs Brooklyne ir sulaukęs 73 m. amžiaus, mirė spalio 24. Gedulingos pamaldos Apreiškimo parapijos bažnyčioje spalio 26, ketvirtadienį, 9:30 val. ryto. Laidojamas Cypress Hills kapinėse. Nuliūdime paliko žmoną Kotryną, seserį Filomeną Beržetienę ir kitus gimines. Laidotuvėmis rūpinasi Šalinskių šeimininkė Woodhavene. Tel. VI 7-4499.

Elizabeth, N. J.

New Jersey šeštadieninė mokykla Elizabeth antruosius mokslo metus pradėjo su daugiau kaip 40 mokinių ir šiek tiek pasikeitusiu mokytojų sąstata. Iš Lietuvos mokyklos pasitraukia baigę reguliarių pradžios mokslų. Mokykla pasiūlydė pačiu jaunuoj atžalyną — prieš mokyklos veikiančio vaikų darželio auklėtiniais.

Prie šeštad. mokyklos yra organizuojamas mokyklinio amžiaus vaikams tinkamų lietuviškų knygų knygynėlis, kuris šiuo metu turi per 130 knygų. Knygynėlio tikslas įprastinti mokinius pamėgti lietuvišką knygą. Visiems suprantama, kad su tiek knygų mokykla savo gražių uždavinių pasiekti negalės. Būtina knygynėlių papildyti mokinių amžiui tinkamomis lietuviškomis knygomis. Organizacijos ar atskiri asmenys galėtų padėti šį tikslą pasiekti paaukdamai knygų ar pinigų jom išgyti.

Šiais mokslo metais mokyklos tėvų komiteto pirmininkauja Vladas Audėnas. Komiteto nariai: Didžbalienė, Kvedarienė, Karaša ir Kiaušas.

Jurgis Jankaus, kurio drama "Peilio asmenimis" pradėdama spausdinti Darbininko atkarpoje

Lietuvių delegacija pasauliniame pasauliečių apaštalavimo kongrese atsiuntė Darbininko redakcijai sveikinimą. Pasirašė: A. Sungailienė, B. Venskuvienė, vysk. V. Brizgys, D. Stakytė, prel. P. Juras, prel. J. Balkūnas, A. Lingė, V. Vygantas, A. Viliušis, kun. A. Rubikas, A. Grininė, kun. J. Staškevičius, S. Lozoraitis, Jr., dr. P. Bačinskas.

Motery madų paroda ruošiamą 1968 kovo mėnesio pabaigoje.

Parengimai New Yorke

Spalio 28 — Korp! Neo-Lithuania rengia metinį balių Travelers Hotel viešbutyje, prie La Guardia aerodromo.

29 spalio — Kristaus Karaliaus šventė. Rengia Amerikos Lietuvių Katalikų Federacijos New Yorko ir New Jersey skyrius.

29 spalio — Literatūros vakaras. Rengia Liet. Moterų Klubą Federacijos New Yorko klubas, Knights of Columbus salėje, 86-22 85th St., Woodhaven, N. Y.

Lapkričio 5 d. — Metinė Skautų šventė Apreiškimo parapijos bažnyčioje ir salėje. Rengia New Yorko skautai.

Lapkričio 12 — Lietuvių Katalikų Organizacijų Pasaulinės Sąjungos Tarybos atstovų suvažiavimas Waldorf-Astoria viešbutyje, New Yorke.

18 lapkričio — Lietuvos Kariuomenės atkūrimo minėjimas Maspetho parapijos salėje. Rengia New Yorko Ramovės skyrius.

Gruodžio 2 d. — Spaudos balus - šouktai St. Matthias parapijos salėje, 58-15 Catalpa Ave. (netoli Woodward Ave.), Ridgewood, N. Y. Ta pačia proga įvyks T. T. Pranciškonų naujų leidinių pristatymas.

Gruodžio 3d. — Pirmojo Lietuvių Moterų 1907 metų suvažiavimo Lietuvoje sukakties minėjimas Carnegie Endowment salėje New Yorke. Rengia L. M. Klubą Federacija ir L. M. Katalikų Organizacijų Pasaulinė Sąjunga.

Gruodžio 10 d. — Koncertas Tylos Bažnyčios minėjimo proga, Franklin K. Lane mokyklos salėje 4 val. po pietų. Rengia Liet. Religinė Šalpa ir Kat. Moterų Kultūros Draugija.

Gruodžio 17 d. — New Yorko Ateitininkų šventė, moksleivių ir studentų įžodis Angelų Karalienės parapijos salėje.

Gruodžio 31 — Naujų Metų sutikimas. Rengia Laisvės žiburio radijas.

1968 m. Balandžio 27 d. — Operetės Choro metinis koncertas šeštadienį 7 v.v. Knights of Columbus salėje 86-22 85th Street, Woodhaven.

Gegužės 4 d. 1968 m. — Pianistės Julijos Rajauskaitės koncertas, Town Hall, New Yorke, 5 val. 30 min.

Numatomus parengimus pranešti LB New Yorko apygardos švietimo ir informacijos vadovui V. Radzivaui, 84-16 110th Street, Richmond Hill, N. Y. 11418. Telef. HI 1-9720.

Studentų ateitininkų draugovės visuotinis narių susirinkimas bus spalio 28, šeštadienį, 7v.v. pas kol. A. Strazdą, 85-34 86 Str. Woodhavene, N.Y. Prašomi visi nariai dalyvauti. Draugovė su vėliava sekmdienį dalyvauja Kristaus Karaliaus šventėje. Mišios Apreiškimo parapijos bažnyčioje — 11 val. paskui parapijos salėje minėjimas-akademija.

Korp! Neo-Lithuania valdyba New Yorke praneša, kad metinių sukaktuvių proga lapkričio 11, šeštadienį, 9 val. ryto bus aukojamos mišios už mirusius ir žuvusius korporacijos garbės narius ir korporantus tėvų pranciškonų koplyčioj, 680 Bushwick Ave. Brooklyn, N. Y.

Jonas Ignas Levonas, Darbininko skaitytojas, gyvenęs Jackson Heights, N. Y., ir sulaukęs 85 m. amžiaus, mirė spalio 21. Laidojamas spalio 25, trečiadienį, 10:30 val. ryto iš Apreiškimo parapijos bažnyčios Brooklyne, N.Y., šv. Jono kapinėse. Nuliūdime paliko sūnus, Mykolą, Juozą ir Joną su šeimosim bei dukrą seselę Rosą Verą šv. Dominiko kongregacijoje. Pašarvotas Aromiskio šermentinė, 423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y., tel. EV 7-4335.

KUN. J. GURINSKO JUBILIEJUS

Siemet sueina 25 metų kai kun. Jurgis Gurinskas vadovauja Vilniaus Aušros Vartų parapijai New Yorko mieste.

Kun. J. Gurinskas gimė 1900 balandžio 23 Galkiemo kaime, Vistycio parapijoje, Vilkiaviškio vyskupijoje. Kunigystės šventimus priėmė 1926 birželio 18.

Išgijęs teologijos licencijato laipsnį, 1931 buvo paskirtas Kybartų valstybinės gimnazijos kapelionu.

Rusam okupavus Lietuvą, 1941 atvyko į New Yorką pas gimines. Tais pačiais metais liepos mėnesį paskirtas aptarnauti lietuvių reikalus į Vilniaus Aušros Vartų parapiją. 1942 vasario 1 New York arkivyskupo paskirtas tos pat parapijos klebonu administratoriumi.

Vadovaujant klebonui Gurinskiui, parapijos gyvenimas pagyvėjo, parapija atsistojo ant stipresnių kojų tiek dvasiškai tiek mediaginiai. Per tuos 25 metus daug kas buvo padaryta, daug kas nuveikta ir tai vis energingo ir sumanuso klebono J. Gurinsko dėka ir talkinant uoliam parapiečiam.

Tenka tik palinkėti klebonui kun. J. Gurinskiui, kad tą vie-

Kun. J. Gurinskas, kai pradėjo klebonauti Aušros Vartų parapijoje

rintelį lietuvių religinį židinį New Yorko mieste ir toliau globotų ir palaikytų. Tegul Dievo palaima jį lydi ilgiausius metus ir padeda jam ir toliau sėkmingai skieisti tikėjimo ir lietuviybės šviesą ir šilumą. Ad multos annos!

Apaštalas Jokūbas kalba apie Balfą —

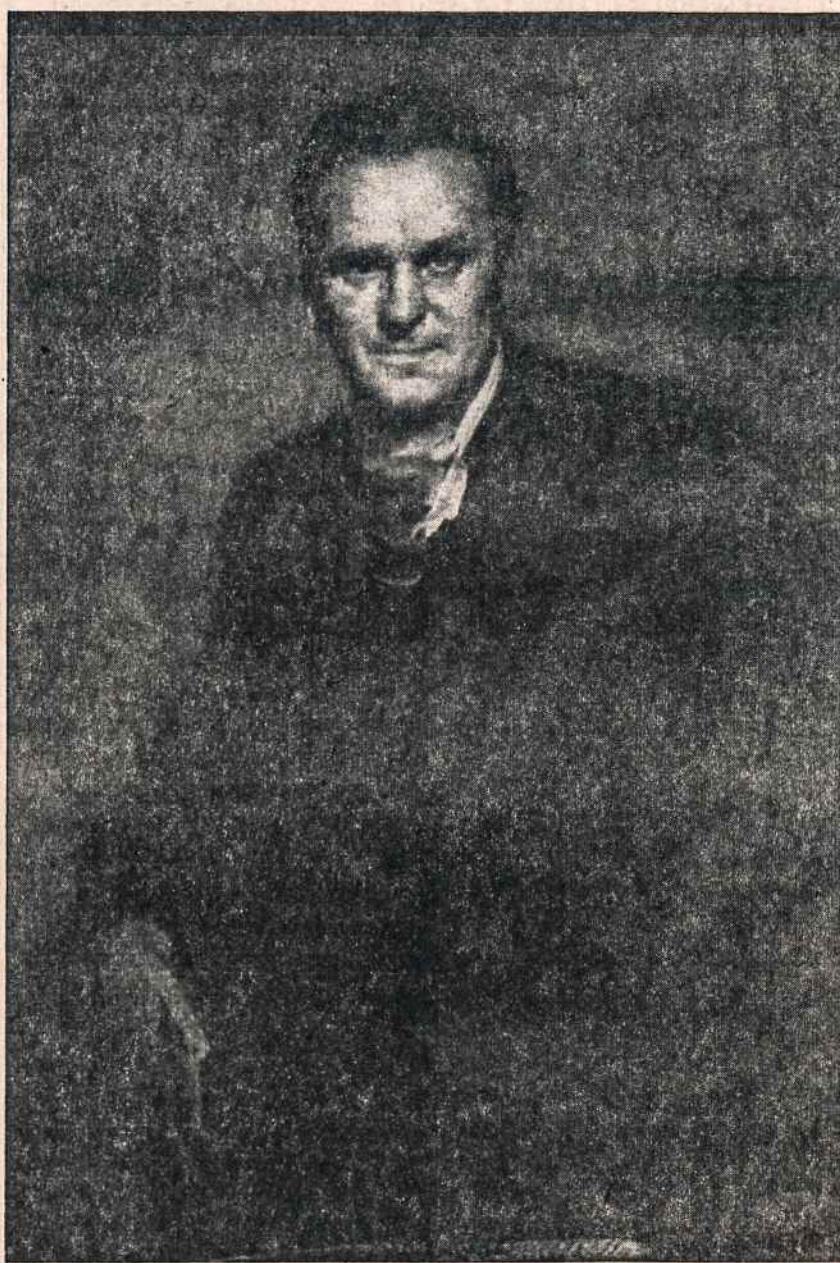
"Ka padės, mano broliai, jei kas sakytųsi turis tikėjimą, bet neturėtų darbų? Argi tikėjimas galės jį išganyti? Jei brolis ir sesuo būtų pliki ir stigtų jiems kasdieninio išlaikymo, ir kas nors iš jų sakytų jiems: Eikite ramybėje, susiildykite ir pasisotinkite, bet neduotumėt jiems, ko kūniui reikia, ką tai padės? Taip ir tikėjimas, jei jis neturėtų darbų yra pats savyje miręs." (Jok. 2, 14-17).

Aukas lietuviams varguoliams, sesei ir broliui, siųsk: Balfas, 105 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211. Dievas to reikalauja, o valdžia tas aukas nuo mokesčių atleidžia.

A + A

MIKALINA PILAUSKIENĖ

75 m. amžiaus, gyv. Bayside, N.Y., mirė spalio 19. Palaidota iš Angelų Karalienės bažnyčios spalio 23 šv. Trejybės kapinėse. Paliko nuliūdime vyrą Juozą, sūnų Joną ir tris dukras: Oną, Moniką ir Eleonorą su šeimosim, 5 anūkus ir 6 proanūkus bei kitus gimines. Šermentimis rūpinosi J. Garšvos laidotuvių įstaiga.

Dail. Povilas Puzinas, autoportretas

MIRĖ DAIL. POVILAS PUZINAS

Spalio 23 d. ryte savo studijoje Manhattan rastas miręs dailininkas Povilas Puzinas. Spėjama, kad mirė iš vakaro širdies priepuoliu. Velionis paskutiniu laiku turėjo savo privačią meno mokyklą Great Neck, L.I., kuriai sėkmingai vadovavo. Mokykla turėjo didelį pasisekimą visoje apylinkėje ir sutraukė daug mokinių. Prieš tai penkerius metus mokytoja vo Art League of Long Island. Šalia pedagogo darbo jis visą laiką vertėsi kaip dailininkas portretistas, tapytojas. Šiais metais buvo laimėjęs pirmą premiją iš New Yorko miesto už paveikslą. Ir dabar rengėsi išstatyti vieną paveikslą Guggenheimo muziejuje.

Gyvenimo broožai

Velionis buvo gimęs 1907 rugpiučio 3 Rygoje. Jo tėvai buvo kupiškėnai. Visą laiką gyveno Latvijoje, nors buvo Lietuvos pilietis. Aukštąjį mokslą baigė Rygoje — 1932. Pagrindinis jo mokytojas buvo profesorius tapytojas V. Purvitis. Studijuodamas meną, studijavo ir pedagogiką ir gavo teisę dėstyti meną mokyklose.

Baigęs studijas, persikėlė gyventi į Lietuvą, atliko karinę prievolę Lietuvos kariuomenėje, paskui 1937-39 piešimą dėstė Panevėžio berniukų gimnazijoje. Nuo 1940-1941 buvo Taiskomosios Dailės Instituto dėstytojas Kaune.

Karo metu buvo pakliuvęs į vokiečių kalėjimą. Vokietijon atvyko 1944 lapkričio mėn. Iš ten 1947 persikėlė į Jungtines Amerikos Valstybes. Kurį laiką

dėstė Cattan Rose meno mokykloje Jamaicaoje, o 1948 persikėlė į Los Angeles. 1956 vėl grįžo į New Yorką, įsikūrė Manhattane, vėl dėstė Cattan Rose Institute ir kitose meno mokyklose.

Dailininko kūryba

Dail. P. Puzinas turėjo savo ryškų tapytojo veidą ir buvo geras tapytojas, geras portretistas. Jis turėjo ir savitą tapyimo būdą. Pirmą padarydavo tikrą paveikslą studiją — realistinį piešinį, atbaigdavo jį aliejiniais dažais, o paskui jį sumodernindavo — panaikindavo daug dalių, išjudindavo iš sustingimo, duodamas savo paveikslui daug judesio ir dramatinės įtampos. Visa jo kūryba pulsuoja iškilmingu mostu. Pro tą iškilmingumą veržiasi gilus skausmas, gėla, kad visa prarasta ar neišsugražinama. Pavyzdžiui, jo peizažai yra nespalvingi. Mėgo pilką, rudą pilką toną. Kartais savo spalva primindavo baroko epochos dailininkus. Bet jis pats sakydavo, kad tai Lietuvos

BOSTONO ŽINIOS

Amerikos Lietuvių Tarybos Bostono skyrius spalio 17 sušaukė savo narių ir organizacijų pasitarimą, kuriame buvo svarstoma kaip paminėti kitais metais Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 50 metų sukaktį. Deja, iš to pasitarimo nekas išėjo. Pirmininkaujantis nesugebėjo p a d a r y t i reikiamą išvadą, privesti prie balsavimų ir sprendimų. Nutarta, kad minėjimą rengs Altas ir Liet. Bendruomenė kartu, bet ir čia dar lieka daug neaiškumų, nes Altas savo tarpe dar turi šį klausimą nubalsuoti. Susirinkimo metu buvo iškelta graži minčių ir sumanymų, galima, kad jie nebuvo konkretizuoti.

Parengimai Lapkričio 3 d. 8:30 val. vak. Jordan Hall Pabaltiečių koncertas. Programą atliks solistė sopranas Helmi Betlem. Prie piano Stella Kerson.

Lapkričio 12 d. 3 val. popiet Izidoriaus Vasyliūno smuiko koncertas Jordan Hall.

Lapkričio 12 vakare lituanistinės mokyklos metinis balius Lietuvių Piliiečių D-jos didžiojoje auditorijoje.

Tą pačią dieną dramos sambūris vaidina Waterbury, Connecticut "Nuodėmingą angelą".

Lapkričio 19 Lietuvos kariuomenės veteranai rengia Kariuomenės šventės minėjimą Lietuvių Piliiečių D-jos auditorijoje So. Bostone.

Gruodžio 10 rengiamas muzikos kompozitoriaus ir dirigento Jaronimo Kačinsko kūrinių koncertas Jordan Hall. Šis koncertas yra rengiamas muziko Kačinsko 60 metų amžiaus sukaččiai paminėti. Koncertą diriguos pats kopozitorius.

laukų rudens spalvos, kurias taip jis mėgė.

Dailininkas Lietuvoje yra dekoravęs bažnyčias, Panevėžio katedrą, o čia gyvendamas mėgo tapyti senus aplūžusius namus, labai mėgo jūros scenas, laivus uoste, bures, žvejų namus, pačius žvejus ir žuvis. Jūros scenų paveikslų nutapė daugiasia.

Kas norėtų skelbtis Darbininke prašomas skambinti: **GLenmore 2-2923**

BROCKTONO ŽINIOS

Seniau Brocktono lietuviai garsėjo choras. Žmonės dar atsimena Barausko vadovaujamą chorą, kurio dainos net į pokšteles buvo įrašytos.

Kiek vėliau apylinkės lietuviui sakydavo: važiuojam Brocktonan; ten lietuviškiausia parapija ir geras choras, kun. J. Paulausko vadovaujamas (prietariant Mrs. Stefai Ventre, vargonininkei).

Bet jis išvyko. Kas dabar bus su choru? Žmonės nudžiugo sužinoję, kad sugrįžta prieš dešimt metų vikaravęs kun. Vincas Valkevičius.

Po vasaros atostogų choras pirmą kartą pasirodė per 40 valandų atlaides. Choras giedojo tikrai gražiai. Reikėtų, kad įsijungtų daugiau žmonių.

Kun. V. Valkevičius yra muzikas, smuikininkas, ir dažnai koncertuoja su Izidoriumi Vasyliūnu.

Mankštos kuopa — Stoughton Drill Team — spalio 8 buvo atvykus į Brocktoną ir parodė ką gali padaryti jaunimas geroje rankose. Tokia kuopa įsikūrė ir Brocktone. Dabar joje yra per 50 asmenų. Ateina jaunimo ir iš kitų parapijų. Kolumbo vyčiai pasisiūlė surengti pobūvį ir visą pelną paskirti uniformos išgyti. Kuopa rūpinasi kun. V. Valkevičius. Ją žada pavadinti Royal Ember vardu, uniforma bus: bliuskutės ar marškiniai geltonos spalvos, plačios žalios juostos, sijonėliai ar kelnės — raudonos spalvos. **M. Kas.**

Zvejas, dail. P. Puzino paveikslas